

Ozan BARDAKÇI
Sosyal Güvenlik Uzmanı
Hukukçu

SOSYAL GÜVENLİK MESELELERİ

-V-

Bilge Yayınevi
Ankara 2024

BİLGE Basım Yayım Tic. Ltd. Şti.

Hukuk Yayınları Dizisi – 747

ISBN: 978–605–168–478–9

1. Baskı: Ocak 2024

*Bilgiyi Paylaşan **Bilge**'dir.*

Eti Mah. Strazburg Cad. Toros Sok.
No: 43/B ÇANKAYA / ANKARA
Tel ve Faks : 0 (312) 230 87 74

www.bilgeyayinevi.com bilgeyayinevi@hotmail.com

Dizgi ve Kapak: BİLGE Yayınevi

Her türlü hakkı **BİLGE Basım Yayım Tic. Ltd. Şti.**ne aittir. Adı geçen yayınevinin yazılı izni olmadan hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamı fotokopi, faksimile ve başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz.

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Rek. San ve Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı No: 48/48 İskitler/ANKARA
Tel: 0.312 341 22 06 & 0 (312) 341 36 67
Sertifika No: 25931

Aramıza yeni katılan Küçük Asya'ya...

ÖN SÖZ

İçinde bulunduğumuz yüzyıla geldiğimizde ise devletlerin milli güvenlik ve kişi güvenliği gibi yeni bir gündemi ortaya çıktı: “**sosyal güvenlik**”.

Artan nüfus, çalışma ilişkilerinin çeşitlenmesi, otomasyon, metropoller, işsizlik gibi kavramlar daha önce hiç olmadığı kadar hayatımızın içinde. **Geleneksel yardımlaşma** yerini; *emeklilik, sağlık finansmanı, çalışma hayatı sonrası riskler* konularında **kamu hizmeti** veren devlete bıraktı.

Ülkemizde *sosyal güvenlik* kamu hizmeti, yaklaşık *bir asırlık tecrübeye* sahip. *Bürokratik kültürümüz* ise 1950’li yıllarda kurumsallaşmaya başlamış. Memurlar için *Emekli Sandığı*, işçiler için *SSK*, esnaf için de *Bağ-Kur* adında üç büyük Kurum bu hizmetleri yürütmüş. Hepsi için farklı kanunlar uygulanmış. Hepsinin **farklı hakları, yükümlülükleri** düzenlenmiş.

Yüzyılımızın başlarında ise üç yapı birleştirilmiş. Geçmişten gelen kanunların koruduğu haklar **kazanılmış hak** olmuş. Fakat yeni durumda yapılacak işlemlerde -bürokratik deyimle- **tereddüt hasıl** olmuş. Olmaya da devam ediyor.

Sosyal güvenliğin giderek önemini artırdığı yüzyılımızda, devletler daha fazla sosyal politika üretimine ihtiyaç duyacak gibi duruyor. *Artan nüfus, düşük emekli aylıkları, yaşa takılanlar, primi yetmeyenler, ömrü vefa etmeyenler* **sosyal güvenlik meselelerinin** başında geliyor.

Bu kitap, 2021 yılı mart ayı başından bu yana düzenli olarak yazılarımın yayımlandığı **www.vergi.alki.net** adlı *araştırma ve düşünce platformu* ve diğer basın organlarında yer alan yazıların bir bölümünden oluşuyor.

Kitapta yer alan tüm yazılar gerçek bir olay sonrası *me-sele edilerek* yazılmış yazılardır.

Keyifli okumalar dilerim.

Aralık 2023

Ankara

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	i
İÇİNDEKİLER	iii
(19 Aralık 2022)	
Ne Olur Ne Olmaz; Siz Yine de Borçlanma Talebinizi Yapın!	1
(26 Aralık 2022)	
EYT Emeklileri Memur Olabilir mi?	5
(26 Aralık 2022)	
EYT Emeklileri İşyeri Açabilir mi?	7
(26 Aralık 2022)	
69 Liraya da Yeni Yıl Hediyesi Olur!	10
(2 Ocak 2023)	
Emekli Çalıştıran İşveren EYT'den Nasıl Etkilenecek? ..	12
(2 Ocak 2023)	
EYT Emeklileri Yeniden İşçi Olabilir mi?.....	16
(9 Ocak 2023)	
Hizmetleri Durdurulan Bağ-Kur EYT'lileri Ne Yapmalı?	20
(23 Ocak 2023)	
EYT'linin Maaşı Eksik mi Hesaplanıyor?.....	23
(25 Ocak 2023)	
Sahte Uzman, Yalan Haber; Kime İnansın Emekliler?	26
(31 Ocak 2023)	
Yurtdışı Borçlanması İle EYT'li Olabilirsiniz.	29

(9 Şubat 2023)

Tarım Bağ-Kur'lu EYT Dışında mı? 32

(27 Şubat 2023)

Geçici Maddeler Bugünler İçin Var. “Depremzedelerin Ölüm Aylıkları” 34

(10 Nisan 2023 - Cumhuriyet)

Sosyal Güvenlik Uzmanı Ozan Bardakçı'ya göre SGK hesaplamayı yanlış yaptı: EYT'liye eksik ödeme 38

(10 Nisan 2023)

1.2 Milyon EYT'linin İlk Maaşı Eksik mi Hesaplandı? ... 41

(17 Nisan 2023 - 29 Nisan 2023 - Ekonomim)

Anne ve Babalara Geriye Doğru Beş Yıllık Maaş Ödenebilir. 49

(1 Mayıs 2023)

Toplu Sözleşmenin Memura Faydası Ne? 52

(25 Temmuz 2023)

Memura Yapılan Zam, Emeklisine de Yansır mı? 53

(31 Temmuz 2023)

Bahşiş Kıdem Tazminatına Dahil mi? 55

(7 Ağustos 2023)

Damdan Düşen Youtuber'a da Aylık Bağlanır..... 58

(14 Ağustos 2023)

2008 Sonrası Memur Olanlar İkramiye Alabilecek mi? ... 64

(25 Ağustos 2023)

Memur Toplu Sözleşmesi İşe Yarıyor mu? 66

(28 Ağustos 2023)

Kıdem Tazminatındaki Adaletsizlik Giderilmeli..... 69

(11 Eylül 2023)

1 Yıldan Az Süreye Kıdem Tazminatı Ödenir mi? 73

(18 Eylül 2023)

Emekli Sandığı, Memur Eşe Aylık Bağlar mı? 76

(20 Kasım 2023)

5.000 TL İkramiye; Sevinsek mi, Üzülsek mi? 85

Yıllar İtibarıyla Asgari Ücret (16 Yaşını Dolduran ve Bekarlar İçin)..... 90

En Yüksek Devlet Memuru Aylığı..... 93

Yıllar İtibarıyla Kıdem Tazminat Tavanları..... 97

Memur Maaş Hesaplamalarında Kullanılan Katsayılar.. 101

5510 - Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa Göre Uygulanacak İdari Para Cezaları (2023 – Temmuz) 105

(19 Aralık 2022)

Ne Olur Ne Olmaz; Siz Yine de Borçlanma Talebinizi Yapın!

Emeklilikte yaşa takılanlar uzun süredir gündemimizde. 8 Eylül 1999 öncesi sigorta başlangıcı olan herkesi emekli olma heyecanı sarmış durumda.

8 Eylül 1999 öncesinde sigorta girişi olanlar mevcut durumda kademeli olarak sigorta girişine göre belirlenen yaşı tamamladıklarında emekli olabiliyorlar. Hazırlıkları süren EYT Yasasının çıkmasıyla birlikte herhangi bir yaş koşulu olmaksızın hemen emekli olmak istiyorlar.

Yasa nasıl çıkar, kimler emekli olabilir sorularının henüz net bir cevabı yok. Herkes merakla açıklamaları dinliyor. Çıkacak yasayı bekliyor.

8 Eylül 1999 öncesi sigorta girişi olanlar kadar, **borçlanma** yaparak **sigorta başlangıcını 8 Eylül 1999 öncesine** çekmek isteyenler de gündemi yakından takip ediyor.

Yetkili makamlardan yapılan açıklamalar içinde borçlanma yaparak sigorta başlangıcını geri çekmek isteyenleri ilgilendiren hususlar da bulunuyor. Tabi bu açıklamalar kimi zaman kafa karıştırabiliyor.

Sosyal güvenlik hukukunda borçlanma, kanunda sayılan **belirli süreler** için **prim ödemesi** yaparak o süreler için **hizmet satın alınması** anlamına geliyor. Yani kanunda sayılan haller için boş günlerin tamamlanması.

Satın alınan günler sigortalılıktan önce veya sonra olabiliyor. Örneğin erkekler için askerlik sigortalılık öncesi borçlanılabilecek süreler arasında sayılıyor. Kadınlar için doğum sonrası sürelerin borçlanılabilmesi için ise önce sigortalı olmak gerekiyor.

Askerlik ve doğum borçlanması yaygın bilinen borçlanma türleri. Fakat bu borçlanmalar dışında, kamu görevi öncesi bazı öğrencilikler, doktora dönemleri, grevde geçen süreler gibi çok sayıda borçlanma türü bulunuyor.

Borçlanma için **genel kural** borçlanılan sürenin sigortalılık süresi içinde olması halinde ilgili süreye dahil edilmesi şayet borçlanılan süre sigortalılıktan önce ise sigortalılık borçlanma yapılan gün kadar geriye gidiyor.

Örneğin 1998 yılında ilk kez sigortalı olan kadın, 2005-2007 yılları arasında doğum yaptığı için çalışmadığı dönemi borçlandığında primler **ait olduğu yere** yani 2005-2007 yılları arasına işleniyor. 1998 yılında ilk kez sigortalı olan erkek, 1990 yılında yaptığı asker-

liği 1 yıl borçlandığında ise **1998 olan** sigorta başlangıcı **1997 yılına çekiliyor**. Özetle borçlanılan süre sigortalılıktan önce ise başlangıç geri çekiliyor.

EYT gündeminde borçlanmaların sigorta başlangıcını 8 Eylül 1999 tarihinden öncesine çekip çekmeyeceği yeni konular arasında. EYT yasasına, **SSK ölüm aylığında olduğu gibi “borçlanmalar hariç”** diye bir ibare eklenirse borçlanma yapanların bu haktan yararlanması zor görünüyor.

Borçlanma talepleri e-devlet üzerinden de yapılabiliyor. Tüm hesaplar **talebin yapıldığı tarihteki asgari ücret** üzerinden yapılıyor. Bu nedenle asgari ücret yükselince borçlanma tutarı da yükseliyor. Aralık ayı sonuna kadar yapılan taleplerde 2022 ikinci dönem tariesi **günlük 69,02 TL**. Asgari ücretin %50 artması halinde bu tutar yaklaşık **105 TL’ye** yükselecek.

SGK, borçlanma talebine taahhütlü yazı ile cevap veriyor. Yazıda borçlanma talebi sonrası ödenecek tutar gösteriliyor. Bu tutarın tebliğden itibaren **1 ay içerisinde** ödenmesi gerekiyor. Ödeme yapılmazsa talep düşüyor. Daha sonra **yeniden talep mümkün**. SGK’dan gelen yazıda belirtilen tutardan daha az ödenmesi halinde, ödeme yapılan tutar kaç güne denk geliyorsa o kadar süre hizmete ekleniyor. Bu nedenle **borçlanma ucuzken talepte bulunmak faydalı** görünüyor.

Merakla beklenen EYT Yasasında borçlanmaların sigorta başlangıcını geriye çekip çekmeyeceği -borçlanma tutarından bağımsız olarak- binlerce kişiyi ilgilendiriyor. Böyle bir **sınırlama** getirilmesi halinde ise bu işin sonu, **mahkemede bitecek gibi** duruyor.

(26 Aralık 2022)

EYT Emeklileri Memur Olabilir mi?

Emeklilik için **8.9.1999 tarihine göre** belirlenen yaşı doldurmak için bekleyenlere verilecek **müjde biraz gecikmiş gibi** duruyor. Beklenen düzenlemeye ilişkin henüz netleşmiş bir şeyler de olmayınca, konu gündemde alt sıralara doğru gerileyebiliyor.

EYT'lilerin beklentisinin ne ölçüde karşılanacağını zaman gösterecek. Sayıları **5 milyon civarında** olduğu resmi kaynaklardan açıklanan bu kişilerin içinden **en az bir milyonunun emekli olması** bekleniyor.

Emekli olacak olanlar içinde işçiler (**SSK**) olduğu gibi memur (**Emekli Sandığı**) ve esnaf (**Bağ-Kur**) da yer alıyor. Çünkü 1999 yılındaki düzenleme tüm sigortalıları etkiliyor. Bu nedenle **merakla beklenen EYT düzenlemesi ile** emekli olacak kişiler arasında işçiler kadar memur ve esnaf da bulunuyor. Bu kişilerden büyük çoğunluğu da **emekli olduktan sonra yeniden çalışma planları** yapıyor.

Emekli olduktan sonra kamu idarelerinde göreve başlayanlar açısından **memuriyet, aylık kesme nedeni**. Emekli aylığı alırken memur olan kişilerin **emekli aylıkları kesiliyor**. Kişinin **SSK, Bağ-Kur veya Emekli**

Sandığı kapsamında emekli olmasının da önemi bulunmuyor. Emekli aylığı alan kişi memur olursa emekli aylığı kesiliyor.

Bu durumun istisnaları 5335 sayılı Kanununun 30 uncu maddesinde sayılıyor. Belediye başkanı ve milletvekili gibi seçimle gelenler, ders ücreti karşılığı çalışanlar gibi kısa süreli görev alanlar istisnalar arasında belirtiliyor. İstisnalar dışında memuriyete giren kişilerin emekli aylığı kesiliyor.

Örneğin vakıf üniversitesinde SSK'lı olarak çalışarak emekli olmuş bir profesörün ***devlet üniversitesine öğretim üyesi veya rektör*** olarak atanması halinde emekli aylıkları ***kesiliyor***.

Aynı şekilde serbest avukatlık yaparak Bağ-Kur'dan emekli olmuş bir avukatın ***Anayasa Mahkemesi'ne üye*** seçilmesi halinde de emekli aylıkları ***kesiliyor***.

Örnekleri çoğaltmak mümkün. EYT'liler emekli olduktan sonra memur olurlarsa bağlanan aylıkları kesiliyor.

(26 Aralık 2022)

EYT Emeklileri İşyeri Açabilir mi?

Emeklilik için **8.9.1999 tarihine göre** belirlenen yaşı doldurmak için bekleyenlere verilecek **müjde biraz gecikmiş gibi** duruyor. Beklenen düzenlemeye ilişkin henüz netleşmiş bir şeyler de olmayınca, konu gündemde alt sıralara doğru gerileyebiliyor.

EYT'lilerin beklentisinin ne ölçüde karşılanacağını zaman gösterecek. Sayıları **5 milyon civarında** olduğu resmi kaynaklardan açıklanan bu kişilerin içinden **en az bir milyonunun emekli olması** bekleniyor.

Emekli olacak olanlar içinde işçiler (**SSK**) olduğu gibi memur (**Emekli Sandığı**) ve esnaf (**Bağ-Kur**) da yer alıyor. Çünkü 1999 yılındaki düzenleme tüm sigortalıları etkiliyor. Bu nedenle **merakla beklenen EYT düzenlemesi ile** emekli olacak kişiler arasında işçiler kadar memur ve esnaf da bulunuyor. Bu kişilerden büyük çoğunluğu da emekli olduktan sonra yeniden çalışma planları veya işyeri kurma planları yapıyor.

Emekli olduktan sonra işyeri açmak birçok kişinin hayali. Kimi emekli olunca çiçekçi dükkânı açmak istiyor, kimisi avukatlık, mali müşavirlik, sigorta acenteliği yapmak istiyor. Saydığımız işlerin hepsi için yapılması gereken ortak şey ise **vergi kaydı**.

Sosyal güvenlik sistemi açısından vergi kaydı Bağ-Kur başlangıcı anlamına gelir. Çünkü bir kişinin vergi kaydı varsa o kişi Bağ-Kur'ludur. Her ay adına prim tahakkuk eder. **2023 yılı için zamanında öderse 2.952 TL, zamanında ödeme yapmazsa 3.452 TL** borç hanesine yazılır. O primler ödenmediği sürece ne kendisine aylık bağlanır ne de ölümü halinde duluna yetimine. Fenadır **Bağ-Kur borcu**.

Vergi kaydı sonrası **Bağ-Kur'lu olmayı engellenen iki istisna** bulunur. Bunlardan ilki **aynı zamanda SSK'lu** olmaktır. Yani bir yerde işçi olarak çalışırken vergi kaydınız olsa da Bağ-Kurlu olmazsınız. SSK, Bağ-Kur'u keser.

Bağ-Kur'lu olmayan ikinci grup ise emeklilerdir. SSK, Bağ-Kur veya Emekli Sandığı fark etmeksizin tüm emekliler Bağ-Kur'dan muaf tutulmuştur. Yani emekli kişi işyeri açmak için vergi kaydı yaptırdığında Bağ-Kur'lu sayılmaz. Kanun, **Bağ-Kur'lu olmak isteyen** olursa diye açık kapı da bırakmış. **Dileyen emekli, aylığını kestirerek Bağ-Kur'lu olabilir**.

Özetle emekli olduktan sonra işyeri açan kişiler Bağ-Kur'lu sayılmıyor. **Prim ödemiyorlar**. Emekli aylıklarının da tamamı yatıyor. Emekli **aylıklarından** herhangi bir **kesinti yapılmıyor**.

Son olarak bir uyarıda bulunalım. Emekli işyeri sahibi Bağ-Kur’lu sayılmıyor fakat işyerinde çalıştırdığı işçilerin sigorta primlerinden sorumluluğu devam ediyor. Yani ***işçisinin primlerini yatırmazsa kendi emekli aylığı, SGK’ya olan borçları yüzünden sıkıntıya girebiliyor.***

(26 Aralık 2022)

69 Liraya da Yeni Yıl Hediyesi Olur!

Yeni yıla sayılı günümüz kaldı. Yeni yılın *iyi kalpli okurlarımıza* güzellikler getirmesini dileyerek başlayalım yazımıza.

Yeni yıl birçoğumuz için sevdiklerimize hediye almak için bahane. Bu sayede anlar ve anılar biriktiriliyor. Sonuçta insan sosyal bir varlık ve bir şekilde hayatı anlamlandıracak.

Hediye alırken *hayat pahalılığını* da dikkate almak zorunda kalabiliyoruz. Yani almak istediğimiz ile alabildiğimiz aynı olmayabiliyor. Orijinal bir hediyeyi ise ucuza getirebilmek çok zor olabiliyor.

Bu yıl sevdiklerinize (veya kendinize) orijinal bir hediyeyi sadece **69,02TL** ödeyerek satın alabilirsiniz. Özellikle 18 yaşını yeni doldurmuş çocuğunuz, kardeşiniz, yeğeniniz veya herhangi yakınınız için “**1 günlük isteğe bağlı sigorta**” yaptırabilirsiniz. Hem de *sadece 69,02 TL*’ye.

2022 yılı bitmeden bir gün isteğe bağlı sigorta ile sevdiklerinizin veya kendinizin sigorta başlangıcını

yaptırımı olursunuz. Bu sayede **hem yeni çıkacak yasalardan** daha az etkilenir hem de **sigortalılık süresini başlatmış** olursunuz.

Unutmayın 1 gün, 1 gündür. Bakarsınız o “1 gün”, günü geldiğinde Emeklilikte Güne Takılanlardan olmanızı engeller. Kim bilir?

(2 Ocak 2023)

Emekli Çalıştıran İşveren EYT'den Nasıl Etkilenecek?

Emeklilik için **8.9.1999 tarihine göre** belirlenen yaşı doldurmak için bekleyenlere verilecek **müjde** çarşamba akşamı verildi. Açıklamadaki en önemli konu **yaş** sınırının **uygulanmayacak** olması. Staj sigortası ve kısmi emeklilik gündeme gelmedi. Elbette her şey kanun tasarısı ile netleşmeye başlayacak.

Kanunun EYT'lilerin beklentisini ne ölçüde karşılayacağını zaman gösterecek. Sayıları **5 milyon civarında** olduğu resmi kaynaklardan açıklanan bu kişilerin içinden **en az iki milyonunun emekli olması** bekleniyor.

Emekli olacak olanlar içinde işçiler (**SSK**) olduğu gibi memur (**Emekli Sandığı**) ve esnaf (**Bağ-Kur**) da yer alıyor. Çünkü 1999 yılındaki düzenleme tüm sigortalıları etkiliyor. Bu nedenle **merakla beklenen EYT düzenlemesi ile** emekli olacak kişiler arasında işçiler kadar memur ve esnaf da bulunuyor. Bu kişilerden büyük çoğunluğu da emekli olduktan sonra yeniden çalışma planları yapıyor.

EYT meselesi emekli olacak **işçiler kadar işverenleri de ilgilendiriyor**.

İşverenler açısından emekli olacak işçisinin **yeni-den çalışıp çalışmayacağından primlerinin** hangi düzeyde yatacağına, **kidem tazminatından yeni maaşına** kadar bir çok soru zihinleri meşgul ediyor.

Düzenleme sonrası emekli olacak kişilerin büyük bir kısmının çalışma isteklisi olduğu Bakanlık tarafından da dile getiriliyor. Ancak bu çalışma isteğinin aynı işyerinde mi başka bir işyerinde mi olduğuna dair herhangi bilgi yok elimizde.

EYT'linin emekli olması demek aylık bağlanması demek. Bu nedenle kamusal kaynaklı bir gelire sahip olan kişinin daha rahat hareket etmesi demek. Dolayısıyla emekli olan işçi ile işveren arasındaki yeni ilişkide **kimin elinin güçlü olduğuna işin niteliği** karar verecek gibi duruyor. Burada dikkat edilmesi gereken ise işçinin **artık emekli olmak için değil ayrıca gelir elde etmek için** çalıştığı olacaktır.

Emekli çalıştıran işveren açısından sosyal güvenlik yükümlüğü devam ediyor. Sigorta primleri SGDP adında yatıyor ve işçinin emekliliğine hiçbir katkı sağlamıyor. Hatta işveren, emekli işçiler için $\%22,5 + 2(\text{iş kazası}) = \%24,5$ **prim** ödüyor. Emekli olmayanlarda bu oran $\%22,5$.

Örneğin 2023 yılında emekli bir işçiyi asgari ücretten çalıştıran işveren için maliyet **12.459 TL** oluyor.

Aynı işveren için emekli olmayan işçi çalıştırmanın maliyeti ise **12.259 TL** oluyor. Ama burada asıl farklılık emekli işçi ile emekli olmayan işçinin asgari ücretinde görülüyor. Emekli olmayan **8.506,80 TL** maaş alırken emekli olan **9.144,81 TL** maaş alıyor.

Emekli olmayan çalışanların primleri zamanında ödenirse %5'lik prim indirimi uygulanıyor. Mevcut düzenlemede emekli çalışan için **prim teşviki** bulunmuyor. Fakat **EYT müjdesinde** emekli çalıştıran işveren için de %5'lik zamanında ödeme teşviği de yer aldığı için işverenler açısından sevindirici bir haber gibi duruyor. Teşvik kapsamında işveren primini zamanında öderse her bir işçi için yaklaşık 500 TL daha az ödeme yapıyor.

Sosyal güvenlik destek primi meselesinden dolayı işveren, emekli işçilerde **asgari ücret üzerinden bildirim** tercih edebiliyor. Paranın üzeri çoğu zaman elden veriliyor.

Emekli çalışan için düşük prim göstermenin sakıncaları elbette oluyor. Örneğin **emekli olmadan önce 2 asgari ücret düzeyinden** sigortalı olan ustabaşı, **emekli olduktan sonra** aynı maaşı almasına rağmen **asgari ücretten** gösteriliyor. Ufak bir sürtüşmede mahkeme yolu gözükünce, elbette bu durum **hayatın olağan akışına ters** düşüyor. Sonra işveren **daha önce elden verdiği**

paraları nasıl daha az öderim diye ***arabuluculuk süreci*** gözlüyor.

Kıdem tazminatı konusunu duymak bile birçok işvereni ürkütüyor. Hele birden çok çalışanı EYT kapsamına girdiyse nakit varlığını artırmanın yollarını arıyor. Çünkü kıdem tazminatı peşin ödeniyor. İşçi kabul etmezse taksit olmuyor. Ayrıca 2023 kıdem tazminatları ***her yıl için 10.000,00 TL***'den başlıyor. ***15 yıl çalışması olan işçiye en az 150.000,00 TL*** kıdem tazminatı hakkı doğuyor. ***Kömür yardımı, gıda yardımı*** benzeri ek faydalar varsa onlar da brüte ekleniyor.

Emekli olmak isteyenleri EYT Yasası heyecanı sarmışken işçileri emekli olacak işverenler de yukarıdaki konuları ***kara kara düşünüyor***.

(2 Ocak 2023)

EYT Emeklileri Yeniden İşçi Olabilir mi?

Emeklilik için **8.9.1999 tarihine göre** belirlenen yaşı doldurmak için bekleyenlere verilecek **müjde** çarşamba akşamı verildi. Açıklamadaki en önemli konu **yaş** sınırının **uygulanmayacak** olması. Staj sigortası ve kısmi emeklilik gündeme gelmedi. Elbette her şey kanun tasarısı ile netleşmeye başlayacak.

Kanunun EYT'lilerin beklentisini ne ölçüde karşılayacağını zaman gösterecek. Sayıları **5 milyon civarında** olduğu resmi kaynaklardan açıklanan bu kişilerin içinden **en az iki milyonunun emekli olması** bekleniyor.

Emekli olacak olanlar içinde işçiler (**SSK**) olduğu gibi memur (**Emekli Sandığı**) ve esnaf (**Bağ-Kur**) da yer alıyor. Çünkü 1999 yılındaki düzenleme tüm sigortalıları etkiliyor. Bu nedenle **merakla beklenen EYT düzenlemesi ile** emekli olacak kişiler arasında işçiler kadar memur ve esnaf da bulunuyor. Bu kişilerden büyük çoğunluğu da emekli olduktan sonra yeniden çalışma planları yapıyor.

Çalışma planları arasında **başka bir işyerine geçmek isteyen de var aynı işyerinde kalıp devam etmek**

isteyen de. Emekliliği alıp *kafa rahata erdikten sonra* bu soruya cevap arayacak olan da.

EYT düzenlemesi sonrasında emekliliği hak eden kişilere aylık bağlanabilmesi için *işten ayrılmaları gerekiyor. İşten ayrılma olmadan* emeklilik talebi verilemiyor.¹ İşten ayrılışın bir teorik bir de pratik sebebi bulunuyor.

Teorik olarak emekli aylığının adı “*yaşlılık aylığı*”dır. Yaşlılık aylığı bağlanan kişi çalışma hayatında pasif durumdadır. Yani *çalışma hayatını sonlandırdığı için* aylık bağlanır.

Pratik anlamda ise emekli olmayan kişiye aylık bağlanabilmesi için emekli aylığının hesaplanması gerekir. Emekli *aylığını hesaplamak için* de çalışma hayatını sonlandırması gerekir. Çünkü *çalışmaya devam ederse aylığı hesaplanamaz.*

EYT kapsamına giren kişilerin hem teori hem de pratikte emekli olmaları için *işten ayrılış yapmaları gerekiyor*. İşten ayrılış yapıp emekli aylığına başvurduktan *bir gün sonra yeniden çalışabilirler.*

Ülkemize özgü bir uygulama olan Sosyal Güvenlik Destek Primi uygulaması ile emekli olduktan sonra

¹ Anayasa Mahkemesi'nin 3 Mart 2021 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan E.2019/104, K. 2021/3 sayılı Kararının 5510 sayılı Kanuna uygulanma imkanı bulunmamaktadır.

aylık kesilmeden çalışabilmek mümkün. Sosyal güvenlik destek primi emekli olmuş kişilere uygulanıyor. Uygulamada ***emekli aylığı*** çalışmalardan etkilenmiyor. ***Kesilmiyor, azalmıyor.***

Emekli olan kişinin yeniden çalıştığı yerdeki brüt kazancı sosyal güvenlik destek primine tabi tutuluyor. Brüt kazançtan ***%7,5*** sosyal güvenlik payı kesiliyor. ***Emekli olmayan*** kişilerde sosyal güvenlik payı ***%15***. Bu nedenle ***aynı brüt kazançta*** sahip ***emekli sigortalının net kazancı, emekli olmayan sigortalıdan daha yüksek*** oluyor.

Örneğin 2023 yılında emekli bir işçiyi asgari ücretten çalıştıran işveren için maliyet ***12.459 TL*** oluyor. Aynı işveren için emekli olmayan işçi çalıştırmanın maliyeti ise ***12.259 TL*** oluyor. Ama burada asıl farklılık emekli işçi ile emekli olmayan işçinin asgari ücretinde görülüyor. Emekli olmayan ***8.506,80 TL*** maaş alırken emekli olan ***9.144,81 TL*** maaş alıyor. Çalışanların çoğunun asgari ücret üzerinden brüt kazançta sahip olduğu yerde bu durum da ayrı kafa karıştırıyor.

Sosyal güvenlik destek primi kesintisinin emekliye bir katkısı olmuyor. Yani emekli çalışanlar daha sonra, ödenen paraların iadesini isteyemiyor.

Son olarak bir uyarıda bulunalım. Sosyal güvenlik destek priminin emekliye katkısı olmadığı için kimi işverenler asgariden yatırıp üstünü elden verebiliyor. Böyle bir durumda emekli çalışan sonraki içinden ayrılıp ***kıdem tazminatı*** istediğinde, ***talebini de asgari ücret üzerinden*** yapmak zorunda kalabiliyor.

(9 Ocak 2023)

Hizmetleri Durdurulan Bağ-Kur EYT'lileri Ne Yapmalı?

Emeklilikte yaşa takılanlara verilen “yaş sınırı uygulanmayacak” müjdesi henüz kanunlaşmadı ama çok sayıda sigortalı emeklilik planlarını yapmaya başladı bile.

Açıklamada 8 Eylül 1999 öncesinde sigortalı olanlar için işçi, esnaf ve memur ayrımı yapılmayacağı da yer alınca yaşa takılan **Bağ-Kurluların durdurulan hizmetleri** yeniden gündeme geldi.

Hizmet durdurması Bağ-Kur sigortalıları için **geçici maddelerle** getirilen bir uygulama. Uygulama ile geçici maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar ödenmemiş **Bağ-Kur borçları siliniyor/istenmiyor**, primi ödenmemiş hizmetler ihya edilene kadar **durduruluyor**. Hizmet de yok borç da yok!

Hizmetin durdurulması borcu kaldırdığı gibi Bağ-Kur günlerini de kaldırdığı için **son 3,5 yıl** uygulaması lehine olan **Bağ-Kurlular prim ödemedikleri için SSK'dan** emekli olabiliyorlar.

Geçici maddelerle durdurulan hizmetler Bağ-Kur hizmetleri arasında görünmüyor. Bu nedenle hizmeti

durdurulmuş Bağ-Kur'luların toplam süreleri **20 ya da 25 yılı** bulamıyor. Bağ-Kur sigortalı 20 veya 25 yılı bulamadığı için de **emekli olamıyor**.

Durdurulan hizmetlerin yeniden sayılması talebine ise **ihya** adı veriliyor. Bağ-Kurlular durdurulan hizmetlerini yeniden **canlandırmak** isterlerse ilgili dönemin primlerini ödeyip hizmet kazanabiliyorlar. Bir nevi boşluk doldurma ama o dönemde Bağ-Kurlu olmak kaydıyla.

İhya talebi Sosyal Güvenlik Kurumu birimlerine yapılıyor. Talep ile Bağ-Kurlu durdurulan sürelerinin canlandırılmasını istiyor. Bu durumda durdurulan sürelerin **tümünün primini ödemesi** gerekiyor. Yani kısmi ihya yapamıyor.

Örneğin 18 yıl Bağ-Kur hizmeti olan kadın sigortalı için iki yıl hizmet yeterli iken bu kişinin 12 yılı durdurulmuşsa tamamını ödemesi gerekiyor. Kanun belli bir dönemi ödeme imkanı tanımıyor.

Ödemeler talep tarihindeki **asgari ücret** üzerinden hesaplanıyor. Tebliğattan itibaren **üç ay** içerisinde ödeme yapılması gerekiyor.

Tebliğ edilen ihya tutarının üç ay içerisinde ödenmemesi veya eksik ödenmesi halinde bu süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilmiyor. **Eksik ödeme**

yapılması halinde ödenmiş olan tutar sigortalının Sosyal Güvenlik Kurumuna **prim ve prime ilişkin borcunun olmaması halinde faizsiz olarak iade** ediliyor. Dolayısıyla prim borcu varsa iadeden önce onlar kesiliyor.

İhya ödemesinin tebliğ edilen tutar kadar olması halinde kazanılan hizmet süreleri **borcun ödendiği tarihten itibaren geçerli** sayılıyor. O nedenle Bağ-Kur EYT'lilerinin **emekli** aylıklarının başlangıcı **ihya ödemesini izleyen aydan** başlayabiliyor.

(23 Ocak 2023)

EYT’linin Maaşı Eksik mi Hesaplanıyor?

Emeklilikte yaşa takılanların daha sonra maaşa takılacaklarını daha önceki yazılarda dile getirmiştik. Nitekim öyle de oldu. Sosyal Güvenlik Kurumu internet sitesinden emekli aylığını hesaplayanlar 2022 Aralık ayında gördükleri tutar ile 2023 yılı Ocak ayında gördükleri karşılaştırdıklarında şaşkınlık yaşadılar haliyle. Sonrasında yine *sahte uzmanlar* bu duruma çeşitli sebepler uydurdular.

İşin aslına gelince;

Sosyal güvenlik sistemimizde aylık hesaplaması üç döneme göre yapılıyor. 2000 yılı öncesindeki çalışmaları için *birinci aylık*, 2000-2008 arası dönem için *ikinci aylık*, 2008 sonrası dönem için *üçüncü aylık* hesaplanıyor. Sonra bunların *derlenmesinden* emekli aylığına ulaşıyor. Toplamı demiyorum çünkü bunlar derleniyor. Zira 2008 yılı sonrasında olduğumuz için tüm aylıklar *5510 sayılı Kanunun aylık hesabından* etkileniyor. Çünkü *kazançlar güncelleniyor*.

5510 sayılı Sosyal Güvenlik Yasasının emekli aylığının hesaplanmasını düzenleyen 29 uncu maddesi;

“.... yaşlılık aylığı, aşağıdaki hükümlere göre belirlenecek ortalama aylık kazancı ile aylık bağlama oranının çarpımı sonucunda bulunan tutardır.

Ortalama aylık kazanç, sigortalının her yıla ait prime esas kazancının, kazancın ait olduğu yıldan itibaren aylık talep tarihine kadar geçen yıllar için, her yıl gerçekleşen güncelleme katsayısı ile güncellenerek bulunan kazançlar toplamının,

.....

Yukarıdaki şekilde hesaplanan aylığın başlangıç tarihinin yılın ilk altı aylık dönemine rastlaması halinde 55 inci maddenin ikinci fıkrasına göre Ocak ödeme dönemi için gelir ve aylıklara uygulanan artış oranı kadar artırılarak, yılın ikinci altı aylık dönemine rastlaması halinde ise öncelikle Ocak ödeme dönemi, daha sonra Temmuz ödeme dönemi için gelir ve aylıklara uygulanan artış oranları kadar artırılarak, sigortalının aylık başlangıç tarihindeki aylığı hesaplanır.”

hükmünü içeriyor. Madde özetle talep tarihine kadar geçen yıllar için ortalama aylık kazanç hesaplanacağını ve ikinci altı aylık dönemde aylık başvurusunda yapanlara Ocak ve Temmuz katsayı güncellemesini yapılacağını ifade ediyor. Yani tamamen **hesaplama yöntemi** ile ilgili. Bu durum sosyal güvenlik sistemimizin bir bakıma irrasyonel yanlarından birini oluşturuyor.

Yani aynı kişi, aynı çalışmaları ile Aralık 2022²'de emekli olmak istediğinde Ocak 2023 döneminde yapacağı başvurudan daha yüksek aylık alabiliyor.

Örneğin 1988 yılında işe başlayan ve **10.166** prim gününe sahip olan bir kamu işçisini düşünelim. Bu kişinin primlerinin ortalama **4 asgari ücret** düzeyinden yatırıldığını varsayalım.

Bu işçi **14 Ocak 2023** tarihinde (**özel sektör için 31 Aralık 2022**) aylık başvurusu yaptığında 2022 yılının artışları güncellemeye dahil olacak (**%25 ve %42**) ve emekli aylığı 15.458 TL aylık + 618 TL ek ödeme ile 16.076 TL olacaktır.

Şayet başvuru **15 Ocak 2023** tarihinde (**özel sektör için 1 Ocak 2023 sonrası**) yapılmış olsaydı **sadece %30** artış üzerinden hesaplama yapılacağından aylık 11.742 TL+ 470 TL ek ödeme ile 12.212 TL olacaktı.

Dedim ya; hep hesaptan, hesaptan...

² Kamu işçileri için 14 Ocak 2023 tarihine kadar uygulanır.

(25 Ocak 2023)

Sahte Uzman, Yalan Haber; Kime İnansın Emekliler?

Geçtiğimiz hafta yazılı-görsel-sosyal ve bilumum medyada “2022 yılında emekli olan memurlara ilave ikramiye ödenecek” başlıklı haberleri en üstlerde görmüşünüzdür. Hem de uzmanlıkları yalanlarından menkul bir dolu “**sahte sosyal güvenlik uzmanı**” imzasıyla.

Öncelikle belirtmek gerekir ki **sosyal güvenlik uzmanlığı** nitelikleri **yasalarla belirlenmiş** bir meslektir. Bu unvana kimlerin sahip olabileceği de mevzuatta açık açık yazılmıştır. Tıpkı mali müşavir, sosyal güvenlik denetmeni, sosyal güvenlik müfettişi gibi unvanları kullanabilmek için hangi şartlara sahip olunmasının yazıldığı gibi. Hele bir de “**kendine başuzman diyenler**” var ki Allahtan ülkemizde genel sağlık sigortası sistemimiz **ruh sağlığına ilişkin tedavi giderlerini** de geri ödeme kapsamındaki sağlık hizmetlerinden sayıyor.

İnsan neden sahip olmadığı bir unvanı kullanır sorusunu bir kenara bırakacak olursak emeklilerimize **daha büyük eziyeti yalan haberciler** yapabiliyor. Çünkü **başlık = tıklanma, tıklanma = reklam geliri** anlamına geliyor. Hal böyle olunca **yalandan kim ölüyor?**

Sosyal güvenlik sistemimiz yaklaşık iki yıldır şenlikli bir dönem yaşıyor. Kimi beklenmedik şekilde emekli oluyor, kiminin borçlanma yapmasına gerek kalmıyor, kimine de maaş farkı veriliyor. Bu nedenle sosyal güvenlikle ilgili yapılan haberler de daha çok ilgi çekiyor. Haberin içeriğiyle başlık tutmasa da umut doğuyor bir kere. **İlave ikramiye!**

SSK, Bağ-Kur, Emekli Sandığı ve SGK kurulduğu günden bu yana emeklilik, malullük, ölüm, iş kazası, meslek hastalığı ve analık ile hastalık gibi durumları bir **risk** olarak görüyor. Bu risklerden birinin gerçekleşmesi halinde sigortalılara veya kalanlarına **ödemeler** yapıyor. Yani bunu sosyal güvenlik kurumları yıllardır yapıyor. Bazen maaş oranı değişikliği, maaş katsayısı, çalışma kaybı oranı değişikliği gibi nedenlerle **ilave ödeme** de yapılıyor.

Sigortalılara ve kalanlarına yapılan ödemeler aylık olabileceği gibi tek seferlik de olabiliyor. Memur emeklilerine yapılan **emekli ikramiyesi** de **TEK SEFERLİK** ödemeler arasında yer alıyor. Ödeniyor ve **konu kapanıyor**.

Emekli Sandığı emeklileri için ödenen emekli ikramiyesi memurun emekli olması halinde ödeniyor. Emeklilik de memurun ya **kendi isteğiyle ya da isteği dışında** oluyor. **Kendi isteği** ile emekli olan kişilere geçmişe yönelik herhangi bir **ödeme yapılmıyor**.

Kendi *isteği dışında; vazife malulü, kadrosuzluk-tan* emekli, *resen* emekli ve *yaş haddinden* dolayı emekli olanlara kanundan doğan özel bir uygulama olarak bir sonraki katsayı değişikliğine göre *fark ödeniyor*. Bir sonraki değişiklik oranı kadar *ilave ödeme* yapılıyor. Uygulama *görevdeyken vefat* eden memurlar için de geçerli.

Örneğin 30 hizmet yılına karşılık her ikisi de **300.000** emekli ikramiyesi olarak **Kasım 2022'de** emekli olan iki memur düşünelim. İlki 60 yaşında kendi isteğiyle emekli, ikincisi ise **65 yaşında** yaş haddinden dolayı emekliye sevk edilmiş olsun. 65 yaşında emekli olan kişinin isteği dışında emeklilik gerçekleştiği için bu kişiye Ocak 2023 artışı %30 oranında 60.000 TL ikramiye farkı ödeniyor. Şayet öğretmen, hemşire, polislerde olduğu gibi *ek göstergede* değişiklik olursa bu değişiklikler de *ikramiye farkına* yansıtılıyor.

İkramiye farkı ödemesi yıllardır yapılıyor. Emekliler ise sahte uzmanlarca, tıklanma uğruna mağdur ediliyor.

(31 Ocak 2023)

Yurtdışı Borçlanması İle EYT'li Olabilirsiniz.

Yurtdışı borçlanması 2019 yılının Ağustos ayından itibaren tüm cazibesini yitirdi. Yapılan değişiklikle yurtdışı borçlanmaları Bağ-Kur'a sayılmaya başlandı. Ödeme miktarı da yaklaşık %50 daha arttı. Bu nedenle yurtdışı borçlanması ile artık **Türkiye'de 3.600 gün veya 5.000 gün ile emeklilik** pek mümkün değil.

Yurtdışı borçlanması yabancı ülkelerde geçen çalışmalar ve kadınların çalışmadan geçirdikleri süreler için yapılabiliyor. Borçlanmalar **Bağ-Kur hizmeti** olarak değerlendiriliyor. Ancak borçlanmalarda **Türkiye ile Sözleşme yapmış** ülkelerde geçen süreler ile **sözleşmesi olmayan** ülkelerde geçen süreler aynı değerlendirilmiyor.

Kural olarak 3201 sayılı Kanuna göre borçlanmaların, sözleşme yapılan ülkede ilk defa çalışmaya başladıkları tarih, ilk işe giriş tarihi olarak dikkate alınmıyor. Ancak, **uluslararası sosyal güvenlik sözleşmelerinde** Türk sigortasına girişinden önce **âkit ülke sigortasına girdiği tarihin** Türk sigortasına girdiği tarih olarak **kabul edileceğine ilişkin özel hüküm** bulunan ül-

kelerdeki sigortalılık sürelerini borçlananların âkit ülkede ilk defa çalışmaya başladıkları tarih, ülkemizde **ilk işe giriş** tarihi olarak kabul ediliyor.

Bu nedenle ülkemiz ile **özel hüküm içeren** sosyal güvenlik sözleşmesi imzalamış bir ülkede çalışması olan kişilerin çalışma tarihleri ülkenizde kabul ediliyor.

Aşağıdaki ülkelerde ilk defa çalışmaya başlanılan tarih Türkiye’de ilk işe giriş tarihi olarak kabul ediliyor.

- *Almanya,*
- *Arnavutluk,*
- *Avusturya,*
- *Azerbaycan,*
- *Belçika,*
- *Bosna Hersek,*
- *Çek Cumhuriyeti,*
- *Fransa, Gürcistan,*
- *Hırvatistan,*
- *Hollanda,*
- *İsviçre,*
- *Kanada,*
- *Kebek,*
- *K.K.T.C.,*

- *Lüksemburg,*
- *Makedonya,*
- *Slovakya,*
- *Kore,*
- *İtalya,*
- *Tunus.*

Bu ülkelerde **8 Eylül 1999 tarihinden önce bir gün** bile çalışması olanlar EYT kapsamına girebiliyor. Bu kapsama girebilmek için yurtdışında geçen hizmeti için borçlanma yapması gerekiyor. **Borçlanma 1 gün bile olsa** yeterli kabul ediliyor.

(9 Şubat 2023)

Tarım Bağ-Kur'lu EYT Dışında mı?

Merakla beklenen EYT Kanun teklifi geçtiğimiz hafta ortaya çıktı. Teklif ile 8 Eylül 1999 tarihinden önce sigortalı, memur, esnaf olan kişiler için **emeklilik yaşı uygulanmayacak**.

Kanun teklifi ile **1999 öncesine dönülmüyor**. 1999 yılında getirilen şartlardan **sadece yaş şartının** uygulanmasını kaldırıyor. Sadece yaş şartı kaldırıldığı için de her kanunun adı tek tek yazılıyor.

EYT teklifinde **506** (SSK), **1479** (Bağ-Kur), **2925** (Tarım SSK) ve **5434** (Emekli Sandığı) sayılı kanunlar tek tek sayılıyor. **2926 sayılı Tarım Bağ-Kur** Kanununa tabi olanlar **EYT teklifinde sayılmıyor**.

2926 sayılı Kanun teklifte yer almayınca medyada **“Tarım Bağ-Kurlusu unutuldu, kanuna ekleme gerekir.”** gibi sözler söyleyen tevatür tellalları da ortaya çıktı haliyle. Hatta devletin kanallarında bile kanunun eksik olduğu söylendi.

İşin aslına gelince;

1983 yılında çıkan 2926 sayılı Tarım Bağ-Kur'u Kanununun emekli aylığından yararlanma şartları 2003 yılında **4956 sayılı Kanunla** ortadan kaldırılıyor. Aynı

Kanunla eklenen ***Ek madde ile de 1479*** sayılı kanunun emeklilik hükümlerinin ***2926 sayılı Kanuna da*** uygulanacağı öngörülüyor.

2008 yılında yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Güvenlik Yasasıyla da 2926 sayılı Tarım Bağ-Kuru Kanunu tamamen yürürlükten kaldırılıyor.

Bu nedenle *EYT Kanun teklifinde Tarım Bağ-Kurular da yer alıyor.*

(27 Şubat 2023)

Geçici Maddeler Bugünler İçin Var. “Depremzedelerin Ölüm Aylıkları”

6 Şubat Pazartesi günü, eskisi gibi uyanmadık. Eskisi gibi de uyuyamıyoruz artık. Tarifi imkansız ve telifisi zorlu günlerden geçiyoruz.

Deprem felaketinden hepimiz doğrudan veya dolaylı etkilenmiş durumdayız. Bu etkinin de hızla üzerimizden kalkması gerekiyor.

Ülkemizde yaşanan deprem, sel, heyelan ve maden kazası gibi doğal afet ve mücbir sebeplerde 5510 sayılı Sosyal Güvenlik Yasasındaki yetkiyle SGK, primleri erteleyebiliyor.

Bu tür olaylardaki maluliyet ve ölüm halleri için ise geçici maddeler gerekiyor.

Ülkemizde 1999 Gölcük Depremi ve sonrasında yaşanan başka felaketlerde, maluliyet ve ölüm aylıklarında şartlar esnetilerek aylık bağlanmış.

<i>Kanun</i>	<i>SebeP</i>	<i>Maluliyet/ Ölüm Hali Aylık Şartları ile Geçici Ödemeler</i>	<i>SGK'dan Başka Aylık/Gelir Varsa</i>	<i>İstihdam Hakkı</i>
4447 sk. Geçici 5. Md.	17 Ağustos 1999 ve sonrası depremlerde maluliyet ve ölüm hali	En az 360 gün prim veya 12 ay kesenek ödemede halinde aylık bağlanır. Fark Hazineden ödenir.	Kesilir	Hayır
4447 sk. Geçici 12. Md.	13 Mayıs 2014 Eynez (Soma) Maden Ocağında Sigortalı olma	Sigortalı veya hak sahibine son net ücreti Fondan ödenir. Aylık düzenlenmiyo r.	Bakanlıkça belirlenen süre boyunca ödenir.	Hayır
4447 sk. Geçici 12. Md./2	13 Mayıs 2014 Eynez, Atabacası ve Işıklar Maden Ocağı işletmelerin de sigortalı olma	İşverence ödenen son ücret İşsizlik Fonundan ödenir. Fondan ödenenler İşverenden faizli tahsil edilir.	Bakanlıkça belirlenen süre boyunca ödenir.	Hayır
4447 sk. Geçici 13. Md.	28/10/2014 Konya Ermenek Cenne mevkiindeki maden kazasının	Brüt Asgari ücretin iki (2) katı	6 ay süreyle	Hayır

	olduğu işyerinde sigortalı olma			
4447 sk. Geçici 13. Md./2	28/10/2014 Konya Ermenek Cenne mevkiindeki maden kazası nedeniyle kapalı olan diğer işyerlerinde sigortalı olma	İşverence ödenen son ücret İşsizlik Fonundan ödenir. Fondan ödenenler İşverenden faizli tahsil edilir.	3 ayı geçmemek üzere işyerinin kapalı olduğu süre	Hayır
4447 sk. Geçici 23. Md.	30 Haziran 2020 tarihine kadar Covid-19 kaynaklı kısa çalışma başvurusu	İşsizlik ödemesinde 120 gün yerine 60 gün, Son üç yılda 600 gün yerine 450 gün	Koşulu taşımayanların kısa çalışma sonrasına işsizlik ödemesi yapılmaz.	Hayır
4447 sk. Geçici 24. Md.	15 Mart 2020 (Covid-19) tarihinden sonra işsiz kalan ve işsizlik ödemesi alamayan sigortalılar	Günlük 39,24 TL nakdi ücret desteği (2021 Nisan sonrası 50 TL)	Fesih yasağı süresi kadar	Hayır

5510sk. Geçici 37. Md.	19/5/2011, 23/10/2011 ve 9/11/2011 tarihli depremlerde maluliyet ve ölüm hali	Tescil depremden önce yapılmış ise en az 30 gün prim veya kesenek (Bağkur borcu olsa dahi)	SGK'dan kendinden anne babasından eşinden veya çocuğundan aylık alabilir.	Hayır
5510 sk. Geçici 59. Md.(202 2 mülga)	13 Mayıs tarihi ile 28 Ekim 2014 (dahil) tarihleri arasında maden ocaklarının yer altı işlerinde iş kazası sonucu vefat	Prim gün süresi aranmaz. Anne-babaya şartsız aylık bağlanır.	SGK'dan kendinden anne babasından eşinden veya çocuğundan aylık alabilir.	Eşi, çocuğu yoksa kardeşi için 1 kamu istihdam hakkı
5510 sk. Geçici 66. Md. (2022 mülga)	10 Haziran 2003 (dahil) tarihi ile 13 Mayıs 2014 arası kömür ve linyit madenlerini n yer altı işlerinde iş kazası sonucu vefat	Prim gün süresi aranmaz. Anne-babaya şartsız aylık bağlanır. (2015 Mayıs)	SGK'dan kendinden anne babasından eşinden veya çocuğundan aylık alabilir.	Eşi, çocuğu yoksa kardeşi için 1 kamu istihdam hakkı (2018)

İçinde bulunduğumuz süreçte depremzedelerin maddi sıkıntılarının bir an önce çözümü için 5510 sayılı Sosyal Güvenlik Yasasına geçici madde eklenmesi gerekiyor.

(10 Nisan 2023 - Cumhuriyet)

Sosyal Güvenlik Uzmanı Ozan Bardakçı'ya göre SGK hesaplamayı yanlış yaptı: EYT'liye eksik ödeme

Yaklaşık 1 milyon EYT'liye yanlış hesaplama nedeniyle eksik ödeme yapıldığı ileri sürüldü. EYT'liler bu nedenle 1066 lira ile 1800 lira arasında kayıp yaşadı. Uzmanlar, "*Farklı SGK'den talep edin*" dedi.

Sosyal güvenlik uzmanı avukat Ozan Bardakçı, 1.5 milyonun üzerinde emeklilikte yaşa takılanlara (EYT) yanlış hesaplama sonucu eksik ödeme yapıldığını iddia etti. Bardakçı bu nedenle de EYT'lilerin 1066 lira ile 1800 lira arasında kaybı olduğunu iddia etti.

Ozan Bardakçı, EYT kapsamındaki SSK, Bağ-Kur ve 2008 sonrası memurların aylıklarının 5510 sayılı Sosyal Güvenlik Yasası'na göre bağlandığına dikkat çekti. Aylıkların yazılı istek tarihinden sonraki ay başından itibaren bağlandığına işaret eden Bardakçı, durumu şöyle açıkladı:

- Mart ayının herhangi bir gününde başvuran herkesin aylığı 1 Nisan 2023 tarihinden itibaren bağlanıyor. Sağlık yardımı ve diğer emeklilik hakları için de 1 Nisan tarihi esas alınıyor.

- SGK, 2002’den bu yana bankalarda kuyruk olmaması için emekliye tahsis numarasına göre farklı günlerde ödeme yapıyor. Martta EYT kapsamında başvuran 1.5 milyonu aşkın emekli için de tahsis numaraları belirlendi.
- Tahsis numarası 9 olanlar için ödeme günü her ayın 17’si olarak belirlendi. Emekli 17 Nisan-16 Mayıs maaşını peşin aldı.
- 1 Nisan-16 Nisan arasındaki süre için de SKK’lıya 16 günlük, tahsis numarası 0 ile biten Bağ-Kur’lu için de 1 Nisan - 27 Nisan tarihleri arasındaki süre için 27 günlük “kıst ödeme” yapıldı.
- En düşük emekli aylığını 7 bin 500 liraya çıkaran düzenleme ise “nisan ayı ödeme döneminde” uygulanmak üzere yürürlüğe girdi. Böylece 1 Nisan’da bağlanan maaşla birlikte “ödeme dönemi” de başladı.

İTİRAZ OLANAĞI VAR

- Uygulamada ise “ödeme günü” esas alındığı için ay başı ile ödemenin yapıldığı tarih arasındaki süreyi kapsayan hesap 7 bin 500 liraya göre değil 5 bin 500 liraya göre yapıldı..

- En düşük emekli aylığı 5 bin 500 TL'den 7 bin 500 TL'ye yükseldi ama kök aylıkların yarısından fazlası 7 bin 500 TL'nin altında kaldı.
- SGK'nin 16 Ocak 2023 tarihinde yayımladığı genel yazıya göre sadece 2000 yılı sonrası hizmeti bulunan bir sigortalıya bağlanan en düşük kök aylığı 3 bin 612 TL oluyor.
- Uygulama nedeniyle kök aylıkları 5 bin 500 TL'nin altında kalan 1 milyonun üzerinde EYT'liye 1066 TL ile 1800 TL arasında eksik ödeme yapıldı.
- EYT kapsamında nisan ayından itibaren aylık bağlanan kişilerden 7 bin 500 TL olan alt sınırın altında kalan kişiler eksik hesaplanan farkı SGK'ye başvurarak talep etmeli.
- Başvuruya ret cevabı verilmesi halinde ücret ödemedi Kamu Denetçiliği Kurumu'na başvuru yapabilirler.

(10 Nisan 2023)

1.2 Milyon EYT’linin İlk Maaşı Eksik mi Hesaplandı?

Emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili 3 Mart 2023 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan Kanun ile 8/Eylül/1999 ve öncesinde işe girenler için yaş şartı aranmayacak.

Düzenlemenin ardından geçtiğimiz Mart ayında EYT’den emeklilik için 1.5 milyonu³ aşkın sayıda sigortalı müracaat etti.

EYT kapsamında bağlanan SSK, Bağ-Kur ve 2008 sonrası⁴ Memurların aylıkları 5510 sayılı Sosyal Güvenlik Yasasına göre bağlanıyor.

Aylıklar Başvuruyu İzleyen Ayın 1’inden Bağlanıyor.

5510 sayılı Yasanın 30 uncu maddesine göre aylıklar, yazılı istek tarihinden sonraki, ay başından itibaren bağlanıyor. Bunun anlamı 3 Mart günü başvuran ile 31 Mart günü başvuran arasında hiçbir fark bulunmuyor. Mart ayında başvuran herkesin aylığı 1 Nisan 2023

³ Bu bilgi SGK resmi haber kanallarından ve TRTden alınmıştır.

⁴ 2008 Ekim öncesi memur olanlar 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununa tabi. Aylık bağlanma usulleri tamamen farklı.

tarihinden bağlanıyor. Sağlık yardımı ve diğer emeklilik hakları için de 1 Nisan tarihi esas alınıyor.

Aylıklar 1 Nisandan başlıyor. Fakat SGK, 2002 yılından bu yana bankalarda kuyruk olmaması için emeklinin tahsis numarasına göre farklı günlerde ödeme yapıyor.

Emekli tahsis numarasının son rakamına göre SSK emeklileri için her ayın 17-25, Bağ-Kur Emeklileri için ise 25-28. günleri “ödeme günü” olarak belirleniyor. İlk aylık bağlandığında emeklinin tahsis numarasına göre aylık ödeme günü de belirleniyor.

Tablo Tahsis Numarası ve ödeme günleri

SSK Tahsis No Son Hane	Ödeme günü	Bağ-Kur Tahsis No Son Hane	Ödeme günü
9	17	9	25
7	18	7	25
5	19	5	25
3	20	3	26
1	21	1	26
8	22	8	27
6	23	6	27
4	24	4	27
2	25	2	28
0	26	0	28

İlk aylıklarda 1’i ile ödeme günü arası fark ödeniyor.

Mart ayında EYT kapsamında başvuran 1.5 milyonu aşkın emekli için de tahsis numaraları belirleniyor. Tahsis numarası 9 olanlar için ödeme günü her ayın 17’si oluyor. Aylıklar peşin ödeniyor. Bu nedenle tahsis numarası 9 ile biten kişi Nisan ayında 17 Nisan-16 Mayıs maaşını peşin almış oluyor. 1 Nisan -16 Nisan tarihleri arasındaki süre için **16 günlük kıst** ödeme yapılıyor. Tahsis numarası 0 ile biten Bağ-Kur’lu için 1 Nisan – 27 Nisan tarihleri arasındaki süre için **27 günlük kıst** ödeme yapılıyor.

Ay, 30 Gün Kabul Ediliyor. Uygulama Bütün Emeklileri Kapıyor.

Sigortalının başvurusunu izleyen aydan aylık bağlanıyor. Aylık bağlanırken tahsis numarası ve ödeme günü belirleniyor. Aylık miktarı belirlendikten sonra **30 sayısına** bölünüyor ve **1 günlük emekli aylığı** bulunuyor. Tahsis numarasına göre belirlenen güne kadar olan süre için kıst ödeme yapılıyor.

Örneğin EYT kapsamında 30 yıl (**10.800 gün**) Asgari Ücretin 4 katı brüt kazançla (**40.000 TL**) çalışan bir kişi Mart ayında başvuru yaptığında ek ödemesi ile yaklaşık **12.000 TL** emekli aylığı bağlanıyor. **Bir günlük emekli aylığı 400 TL** olarak hesaplanıyor. Bu kişi

3 Mart tarihinde de başvursa, 31 mart tarihinde de başvursa tahsis numarasına göre ilk ay kıst aylık alıyor. Bu kişinin tahsis numarası 9 ile biterse 17 Nisan 2023 ödeme gününde **16 X 400 TL= 6.400 TL** ayrıca alıyor. Tahsis numarası 0 ile biterse 26 Nisan 2023 ödeme gününde **25 X 400 TL= 10.000 TL** ayrıca alıyor. Bu uygulama bütün emekliler için yapıyor. İlk aylıklarda her emekliye ayrıca kıst ödeme yapıyor.

Alt Sınır Aylığı İşleri Karıştırdı.

2008 yılında yapılan değişikliklerle bağlanan aylıklarda düşmeler oldu. Çünkü 2008 sonrası çalışmaların emekli aylıklarına katkısı azaldı. 2019 yılına gelindiğin net asgari ücret 2.020 TL iken SSK ve Bağ-Kur'dan 600-700 TL maaşlar bağlanmaya başladı. Çözüm olarak 2019 yılında 5510 sayılı Kanuna madde ekleyerek alt sınır aylığın uygulamasın geçildi. 2019 yılı Şubat ayında yürürlüğe giren maddeyle **“aylıklar 1.000 TL'nin altında olamaz”** şeklinde hüküm eklendi. Alt sınır aylıkları Resmi Gazetede yayımlanan kanunla 7.500 TL'ye yükseltildi. Bu nedenle Nisan ayında bağlanan en düşük emekli aylığı miktarı da 7.500 TL.

Tablo 5510 Sayılı Sosyal Güvenlik Yasasına Eklenen Ek. 19 Madde ile Alt Sınır Aylıkları

Kanun		Alt Sınır Aylığı
7161 sk. Md.42	Şubat /2019 ödeme dönemi	1.000
7226 sk. Md. 47	Nisan /2020 ödeme dönemi	1.500
7351 sk Md. 13	Ocak /2022 ödeme dönemi	2.500
7417 sk. Md. 16	Temmuz /2022 ödeme dönemi	3.500
7431 sk. Md. 2	Ocak /2023 ödeme dönemi	5.500
7447 sk. Md. 12	Nisan /2023 ödeme dönemi	7.500

5 Nisan 2023 tarihinde yayımlanan Kanuna göre 7.500 TL alt sınır aylığının yürürlüğü

“2023 yılı **Nisan ayı ödeme döneminden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihi**” olarak düzenlenmiş. Kanuna göre 7.500 TL Nisan/2023 ödeme döneminde uygulanacak.

5510 sayılı Yasanın 3 üncü maddesine göre ödeme dönemi “*bağlanan gelir ve aylıkların, ödeme tarihinden takip eden ödeme tarihine kadar geçen süre,*” olarak tanımlanıyor. Tanıma göre 1 nisanda bağlanan maaşla birlikte ödeme dönemi başlamış oluyor.

Nisan Aylıklarında Ödeme Günü ve 5.500 TL Esas Alıyor. 1 Milyon EYT'liye Eksik Ödeme Yapılıyor.

En düşük emekli aylığı 5.500 TL'den 7.500 TL'ye yükseldi ama kök aylıkların yarısında fazlası 7.500 TL'nin altında kaldı. SGK'nın 16 Ocak 2023 tarihinde yayımladığı Genel Yazıya göre sadece 2000 yılı sonrası hizmeti bulan bir sigortalıya bağlanan en düşük kök aylığı 3.612 TL oluyor. Bu emekli için kök emekli aylığının **günlük tutarı 120,40 TL** oluyor. **6.000 TL** bağlanan aylık için ise bu tutar **200 TL** oluyor.

İlk aylıklarla birlikte ödeme gününe kadar olan kıst ödemelerde alt sınır üzerinde olan kişilere günlük kök aylık miktarı, altında kalan kişilere ise alt sınır aylığı günlük miktarı ödeniyor. Uygulamada ise SGK, ödeme gününü esas aldığından kıst ödemelerde 7.500 TL yerine 5.500 TL esas alınıyor.

Kök Aylığı / Günlük	Ödeme günü	Kıst ödeme	5.500 Alt sınır	7.500 Alt sınır	Kayıp
3.612 TL /120,40 TL	17	16 günlük	2.933,28 TL	4.000 TL	1.066,72 TL
3.612 TL /120,40 TL	28	27 günlük	4.949,91 TL	6.750 TL	1.800,91 TL
6.000 TL / 200 TL	17	16 günlük	3.200 TL	4.000 TL	800 TL
6.000 TL / 200 TL	28	27 günlük	5.400 TL	6.750 TL	1.350 TL

Uygulamadan dolayı kök aylıkları 5.500 TL'nin altında kalan 1 milyon üzerinde EYT'liye **1.066 TL ile 1.800 TL** arasında tahsis numarasını göre eksik ödeme yapılıyor.

Bayram Nedeniyle Erken Ödeme Kafaları Daha da Karıştırıyor.

Ramazan ve Kurban Bayramlarında emekli aylıkları bayram tarihine göre erken ödeniyor. Bu yıl Ramazan Bayramı nedeniyle Nisan ayının 17'si ile 28'i arasında ödenmesi gereken emekli aylıkları yine tahsis numaralarına göre 14, 15 ve 16 Nisan tarihlerinde ödenecek. Ödenecek ilk aylıkların kıst ödemelerinde ise 5.500 TL esas alınarak eksik ödeme yapılmış olacak.

Farklar İstenebilir ve 2019 yılına kadar Geriye doğru hak talep edilebilir.

EYT kapsamında Nisan ayından itibaren aylık bağlanan kişilerden 7.500 TL alt sınırın altında kalan kişiler eksik hesaplanan kıst aylıklarını SGK'ya başvurarak talep etmelidir. Başvuruya red cevabı verilmesi halinde ücret ödemediği Kamu Denetçiliği Kurumuna başvuru yapabilirler.

Alt sınır uygulamasının değiştiği Şubat/2019, Nisan/2020, Ocak/2022, Temmuz/2022 ve Ocak 2023 dönemlerinde ilk kez emekli aylığı bağlananlardan alt sı-

nırın altında kök aylığı olan kişiler için zamanaşımı süresi dolmadı. Bu kişiler de geriye doğru hak talep edebilirler.

SGK, Bu Parayı Kendi Kasasından Ödemiyor. Hazineden Karşılıyor.

Alt sınır aylıklarına ilişkin ödemeler SGK tarafından ödendikten sonra kök aylık ile alt sınır arasındaki fark Hazine tarafından karşılanıyor. Aslında SGK'nın kasasından çıkmıyor.

(17 Nisan 2023 - 29 Nisan 2023 - Ekonomim)

Anne ve Babalara Geriye Doğru Beş Yıllık Maaş Ödenebilir.

EYT Kanunu ile sosyal güvenlik haklarımızı daha fazla konuşur hale geldik. Konuştukça da **kullanmadığımız hakları** keşfetmeye başladık.

Sosyal güvenlik sistemimizde bilinmeyen haklardan biri de **anne ve babaların** vefat eden sigortalı çocuklarından aldıkları aylıklardır. 5510 sayılı Sosyal Güvenlik Yasasına göre “**eş ve çocuklardan hisse artması halinde, her türlü geliri net asgari ücretten az ve SGK’dan başka aylık gelir veya aylık bağlanmamış**” ise ölen kişinin **anne ve babasına** da **aylık** bağlanıyor.

Anne ve babalara **birden çok çocuğundan** da aylık bağlanabiliyor. Anne ve baba **65 yaşını** geçmişse ölenin aylığında eş ve çocuk olmasına da bakılmıyor. Ölen sigortalının **5 yıllık sigortası ve 900 gün** priminin olması aylık bağlanması için yeterli.

Sigortalının vefatı halinde 5 yıllık sigortası ve 900 gün primi olası halinde **eş, çocuklar ile anne babaya; şartları** taşıdıkları sürece aylık ödeniyor. Aylıkların

ödenmesinde kanundaki **5 yıllık zamanaşımı süresi** uygulanıyor.

Örneğin **2019 yılında ölen** bir sigortalıdan dolayı **2023** yılında da başvuru yapılırsa **geriye doğru bütün aylıklar** ödeniyor. **2015 yılında ölen** bir sigortalıdan dolayı **2023** başvuru yapılırsa **2018** yılından itibaren aylıklar ödeniyor. Beş yıllık zamanaşımı başvuru tarihinden itibaren **geriye doğru en çok beş yıllık ödeme** yapılmasına imkan sağlıyor.

Eş ve çocuklarda 5 yıllık zamanaşımı kuralına uyulurken anne ve babalarda talep tarihine göre aylık bağlanıyor. Yani sigortalının **ölüm tarihi ne olursa olsun** anne ve babalara **aylık talep tarihinden** itibaren aylık bağlanıyor. Bu nedenle anne babalara aylık bağlanırken **Kanundan gelen** 5 yıllık zamanaşımı imkanı uygulanmıyor.

Bu uygulama dayanağını yasadan değil genelgeden alıyor. Genelgede “**tahsis talep tarihi esas alınarak yazılı istek tarihini takip eden aybaşından itibaren aylık bağlanır.**” yazıldığı için anne babalar beş yıllık zamanaşımı imkanından yararlanamıyor. Bu nedenle aylık haklarını öğrenemedikleri her ay bir maaştan oluyorlar.

Depremde Sigortalı Çocuğu Vefat Edenler de Aynı Durumda

6 Şubat 2023 tarihinde ülkemizin yaşadığı **deprem felaketinde hayatını kaybeden** çok sayıda sigortalının yakınlarına ölüm aylığı bağlanabilmesi için **5 yıllık sigorta ve 900 gün primi** şartı bulunuyor. Bu kişilerin anne ve babalarına da şartları taşımaları halinde aylık bağlanabiliyor. Ancak depremzede anne babalar aylık bağlanma hakkını öğrenene kadar geçen süreler için genelgedeki örnek nedeniyle **hakları olan ödeme yapılamıyor**.

Düzeltilmesi Mümkün, Hukuki Yollar Mevcut

Anne ve babaların çocuklarından alacaklarının başlangıcıyla ilgili 5510 sayılı Sosyal Güvenlik Yasasında özel bir hüküm bulunmuyor. Eş ve çocuklar ile aynı maddelerde düzenleniyor. Bu nedenle anne ve babaların 5 yıllık zamanaşımı hakkında yararlandırılmaması yasaya uymuyor. Genelgeden kaynaklanıyor.

Çocuğundan dolayı aylık bağlanan anne ve babalar **ölüm tarihi ile aylık bağlama tarihi** arasındaki sürelerin ödemelerini SGK'dan isteyebilirler. **SGK Genelgeyi Yasaya uygun hale** getirebilir. Olumsuz cevap almaları halinde herhangi bir harç ve benzeri ödeme yapmaksızın Kamu Denetçiliği Kurumuna veya TBMM Dilekçe Komisyonuna başvuru yapabilirler.

(1 Mayıs 2023)

Toplu Sözleşmenin Memura Faydası Ne?

Memur ve memur emeklisi maaşları her yıl Ocak ve Temmuz ayında maaş katsayısı artışıyla birlikte artıyor. Artışlar için 2010 yılı Anayasa referandumu ile memur hukukuna giren “toplu sözleşme” yapılıyor.

Toplu sözleşme ile altışar aylık 4 dönem için artış oranları belirleniyor. Enflasyon toplu sözleşmedeki artıştan daha yüksek olursa enflasyon farkı ödeniyor. SSK ve Bağ-Kur emekli aylığı artışı zaten enflasyona göre yapılıyor.

Aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere toplu sözleşme artış oranları memurlar için pek bir anlam ifade etmiyor.

Memur Toplu Sözleşmesi ve Enflasyon (2020-2023)				
Dönem	Toplu Sözleşme Artışı	Memur Maaş Artışı	SSK/Bağ-Kur Artışı	Önceki 6 aylık Enflasyon
2020/1	%4	%5,5	%6,5	%6,49
2020/2	%4	%5,75	%5,75	%5,75
2021/1	%3	%7,33	%8,37	%8,37
2021/2	%3	%8,45	%8,45	%8,45
2022/1	%5	%30,95	%25,47	%25,47
2022/2	%7	%41,85	%42,35	%42,35
2023/1	%8	%30	%30	%15,40
2023/2	%6	?	?	?

(25 Temmuz 2023)

Memura Yapılan Zam, Emeklisine de Yansır mı?

İşçi, memur ve emekliler son birkaç yıldır ocak ve temmuz aylarındaki artışa dikkat kesilmiş durumda. Ücret ve aylık geliri olanların geçim derdi bu iki ayda şekilleniyor. Bir de artış oranları her kesim için farklı açıklanınca kafalar daha da karışıyor.

İşçilerin ücreti sözleşmeyle belirlenen ücrettir. Dolayısıyla işçi ile işveren arasında üst sınırı olmaksızın ücret belirlenebilir. Ancak iş sözleşmelerinde ücret her altı ayda bir belirlenen “*asgari ücret*”in altında olamıyor.

Memurların aylıkları ise “*memur maaş katsayısı*” adı verilen bir sayı kullanılarak hesaplanıyor. Memur maaş katsayısı Ocak ve Temmuz olmak üzere her altı ayda bir yeniden belirleniyor. Katsayı belirlenince memurun maaşındaki artış da ortaya çıkıyor. Yani maaş katsayısı %30 artarsa maaş da %30 artıyor.

Emekli memurlar için de “*memur maaş katsayısı*” kullanılıyor. Emekli aylığının hesaplanması memur maaş katsayısı üzerinden yapılıyor. Maaş katsayısı %30 artarsa memur emeklisinin aylığı da %30 artıyor.

Memurlara katsayısı dışında başka haklar verilmesi durumunda da emekli memurlar bundan faydalanıyor. Örneğin **3.600 ek gösterge** düzenlemesi sonrası görevde olan öğretmen, ebe, hemşire, din görevlisi, şube müdürü vb. kadrolarda bulunan kişilere verilen 3.600 ek gösterge bu görevlerden **EMEKLİ olan kişilere de** verildi.

Bu nedenle önümüzdeki dönemde yükseköğrenim görmüş bütün memurlara 3.600 ek gösterge verilmesi durumunda emekli olmuş bütün **yükseköğrenim görmüş memur emeklileri de** bu haktan faydalanacak. Teşah mahal vermeyin.

Yukarıda yazılanlar **2008 Ekim öncesinde** memuriyete giren memurlar için geçerli. Ekim 2008 sonrası memuriyete giren kişilerin görevdeyken aldıkları aylıkla emekli olduklarında alacakları aylık arasındaki ilişki başka bir yazının konusu olur.

Son olarak **Temmuz 2023** katsayı değişikliğinin yanında seyyanen verilen 8.077 TL emekliliğe yansımıyor. Çünkü ödemenin emekli aylığını oluşturan ödemelerle ilgisi bulunmuyor. Maaşa ek verildiği için emeklilik hesabına dahil edilmiyor.

Emeklilik hesabına dahil edilmeyen seyyanen ödemelerin artışı memurun bugünkü durumunu korurken gelecekteki **emekli aylığını alt sınıra** doğru çekiyor.

(31 Temmuz 2023)

Bahşış Kıdem Tazminatına Dahil mi?

Bahşış kural olarak tüketici tarafından çalışana, mal veya hizmetin ederi dışında ayrıca ödenen ve teşekkür niteliği taşıyan bir ödemedir. Bahşış, vale hizmetleri gibi sektörlerde ücretin kendisi de olabilmektedir. Bu nedenle bahşışin hukuki niteliği sektörler göre farklı algılanabilmektedir.

Bahşışin hukuki niteliği ile ilgili olarak işçi alacakları konusunda görevli *Yargıtay 9. Hukuk Dairesi 2021* yılında verdiği bir kararda “*bahşış adı altında yapılan ödemelerin ücret mahiyetinde*” olduğuna hükmetti. Dolayısıyla bahşış işin niteliği itibariyle süreklilik arz ediyorsa diğer bir anlatımla birden çok kez tekrarlanmıyorsa yargı organı ücret niteliğinde kabul ediyor. Yargıtay, bahşış gelirinın çıplak ücrete katılması gerektiği yönünde kararlar veriyor.

Bahşışin vergi yönüne ilişkin Gelir İdaresi Başkanlığı'nın 2013 yılında vermiş olduğu özeldede, bahşışin nasıl vergilendirileceği açık açık belirtiliyor.

Kıdem tazminatı konusunda ise bahşışin doğrudan muhatabı olmayan işveren haliyle bu yükümlülüğü almak istemiyor. Kıdem tazminatının hesaplanması yö-

nüyle İş Kanununa göre son ücret esas alınıyor. Son ücret işçinin parasal haklarının tümünü ifade eden “**giydirilmiş ücret**” olarak adlandırılıyor. Bahşiş de giydirilmiş ücretin içinde yer alıyor.

Yalnızca kıdem tazminatı hükümlerinin yürürlükte olduğu 1475 sayılı İş Kanununa göre “*parça başı, akort, götürü ve yüzde usulü gibi ücretin sabit olmadığı hallerde son bir yıllık süre içinde ödenen ücretin ortalaması*” esas alınıyor. Bu bakımdan bahşişin kıdem tazminatı hesabına dahil edilirken son bir yıldaki bahşiş geliri ortalamasını hesaba katmak gerekiyor.

Konunun sosyal güvenlik boyutunda ücret, prime esas kazanç yönüyle değerlendiriliyor. 5510 sayılı Sosyal Güvenlik Yasası’nın 80. maddesi sigorta primine esas kazançları sıralıyor. Bir de kazanca dahil edilmeyen istisnalar sıralanıyor. “Bahşiş” prim dışında tutulan istisnalar arasında sayılmadığı için sigorta primine dahil edilmesi gerekiyor. Sigorta primine dahil edilen kazançlar da kıdem tazminatı hesabında gündeme geliyor.

Bahşişin kredi kartı ile ödenmesi veya nakit verilmesi halinde hukuken sonuç değişmiyor. Fakat nakit verilen bahşişin kayda alınmaması işçi ve işveren açısından eksik prim bildirimini nedeniyle kayıt dışılığa yol açabiliyor.

Sorunun zm için İş kanunları ile Sosyal Güvenlik Kanununun crete ilişkin hükümlerinin birbiriyle uyumlu hale getirilmesi gerekiyor. Ayrıca cret ve ücret benzeri tüm ödemelerin kayıtlı hale getirilmesi çalışma hayatındaki birçok soruna çözüm niteliği taşıyor.

(7 Ağustos 2023)

Damdan Düşen Youtuber'a da Aylık Bağlanır.

Ek gelir, yan gelir derken internet ve özellikle sosyal medya birçok insanın **ana geliri** olmaya başladı. İnternet ve sosyal medyadan gelir elde etmenin en yaygın yolu **içerik üretmek**. İçerikler yazılı olabileceği gibi çoğunlukla **görsel nitelik** taşıyor.

Görsel nitelikli içerikler üreterek yayın yapan kişiler farklı platformları kullansalar da genel olarak “**youtuber**” diye adlandırılıyorlar. Bu kişiler dünyanın her yerinden, her kapıdan her bacadan ve kimi zaman **yalanma** ve hatta **ölüm riski alarak** görsel içerikler üretiliyorlar. İçeriğin albenisi arttıkça beğenisi de artıyor. İzledikçe de **gelir** getiriyor.

Gelir elde etmeye başlayan youtuberların vergiye ilişkin sorunları ortaya çıkmaya başlayınca vergi yasalarında yapılan değişikliklerle “**vergi mükellefiyetleri**” düzenlendi. Vergi mükellefiyeti de düzenlenince haliyle Bağ-Kur yükümlülüğü doğuyor. Youtuberların **neden Bağ-Kur'a tabi** olduklarını 2022 yılının başında yine bu platformda değerlendirmiştik.

Youtuberlar içerik üretmeye devam ediyor. Bu piyasaya yeni yeni “**kişiler/vergi mükellefleri**” de giriyor

haliyle. Ancak bu kişilerin büyük çoğunluğu “**vergi mükellefiyetinden dolayı kendi nam ve hesabına çalışan**” statüsü ile Bağ-Kurlu olduklarını bilmiyorlar. Dolayısıyla **Bağ-Kur kaynaklı hak ve yükümlülüklerini** de.

Bağ-Kur kendi işinin patronu olanların sosyal güvenlik rejimidir. Youtuber da kendi işinin patronudur bir nevi. Yaptığı iş; **çekim için düşünmek dahil alet edevat hazırlığı** yapmaktan **başlar**; çekimlerde, dinlenmelerde devam eder, **yayına konulana kadar** devam eder. Hatta youtuber yatan parasını çekmeye **bankaya gitse** o da **işin parçasıdır**. Ve hatta kazandığı **paraları ezmeye** gittiğinde arkadaşlarıyla **yeni fikirler üretmesi** de **-promilden bağımsız olarak-** işin parçasıdır. Bu nedenle birçok **youtuber için her yer iş ve her yer Bağ-Kur’dur**.

Bağ-Kur’un pek az bilinen konularının başında iş kazası ve meslek hastalığı gelir. Youtuber’ın başına bir **kaza** gelmesi de yaptığı **işe ilişkinse “iş kazası”**dır. Zira bazı görsel içerikler **ateş, kesici aletler ve hayati tehlikeli hareketler** içerdiğinden **her an** iş kazası gündeme gelebiliyor.

Örneğin bir içerik üreticisi **gökdelen üzerinden çekimler** yaparak yüksek gelirler elde ederken son çekimi ile miras hukukunun yanı sıra **“ölüm aylığı yönüyle”** sosyal güvenlik hukukunun da alanına girebiliyor.

Başka bir içerik üreticisi ters bir hareketiyle **malul sayılabilecek** nitelikte **felç** kalabiliyor. Hatta bir içerik üreticisinin yayın için kamerasını hazırlarken **eşiyle kavga ederken ağır şekilde yaralanması** halinde de iş kazası gündeme gelebiliyor. Yeter ki işe ilişkin olsun. İçerik üretirken **koluna düşen beton** parçasından yaptığı çekimden dolayı **yediği dayağa kadar** hatta “**içerik üretimi için yaptığı yanlış beslenme kaynaklı hastalık**” dahil iş ile ilgili her şey olabilir.

Bağ-Kur iş kazası ve meslek hastalıklarına ilişkin yardımları 2008 sonrası için düzenliyor. **2008 yılından önce yalnızca** iş kazası nedeniyle **ölüm halinde** yardımlar yapıyordu. **2008 sonrası** düzenlemeyle Bağ-Kurlular da **iş kazası ve meslek hastalığı** hükümlerinden **yararlanıyor**.

Youtuberların İmkanları Neler?

Youtuber’ın işiyle **ilgili bir kaza geçirmesi** halinde öncelikle Sosyal Güvenlik Kurumuna başvurması gerekiyor. Çünkü süreç bu şekilde başlıyor. İş kazasına ilişkin şartlar sağlanıyorsa youtuber’a **aylık ya da gelir** bağlanıyor veya belli süreli **iş göremezlik ödeneği** ödeniyor.

Ölüm aylığı, youtuber’ın **iş kazası veya herhangi bir nedenle** ölmesi halinde **eş ve çocukları ile anne babasına** bağlanabiliyor. Ölüm aylığı bağlanabilmesi için

youtuber'ın **en az 1.800 prim** gününe sahip olması gerekiyor. Ayrıca SGK'ya prim borcu da olmayacak.

Malullük aylığı, youtuber'ın iş kazası veya herhangi bir nedenle malul olması (**çalışma gücünün/meslekte kazanma gücünün en az %60 kaybı**) halinde kendisine bağlanabiliyor. Malullük aylığı için en az on yıldır sigortalı olmak ve **1.800 prim günü** aranıyor. **Bakıma muhtaç maluller** için 1.800 yeterli oluyor. Bu aylık için de SGK'ya prim borcu olmayacak.

Sürekli iş göremezlik geliri, iş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az %10'nun kaybı halinde **sürekli ödeniyor**. Yani youtuber içerik üretim sürecinde meslekte kazanma gücünün %10 ve üzerini kaybederse sürekli iş göremezlik gelirine hak kazanıyor. **Sigortalılığının ilk günü** olsa bile. Çünkü iş kazası ve meslek hastalığında herhangi bir sigortalılık süre şartı bulunmuyor. **Tek şart SGK primlerinin ödenmiş** olması.

Geçici iş göremezlik ödeneği, iş kazası veya meslek hastalığı nedeniyle **yatarak tedavi gören** Bağ-Kur'lulara **günlük kazançlarının yarısı** olarak ödeniyor. Ayakta tedavi görmesi halinde ödenek verilmiyor. **Analık** halinde youtuber'ın çalışmadığı süreler için **ayakta veya yatarak fark etmeksizin ödenek** veriliyor. **Ayakta** tedavilerde ödenek **günlük kazancın üçte ikisi**

olarak hesaplanıyor. İş göremezlik ödeneği için sigortalılık süresi veya prim günü aranmıyor. **Tek şart SGK primlerinin ödenmiş** olması.

Bağ-Kurlu olduğunun **farkında olmayan** youtuber, vergi mükellefiyetiyle başlayan Bağ-Kur sigortalılığının haklarından yararlanabilir. Bunun için youtuber olarak vergi idaresine kayıt yaptırması yeterli. Mükellefiyetle birlikte **vergi idaresi 15 gün içinde SGK'ya** bildiriyor. Bağ-Kur primini de sigortalının kendisi belirliyor. Tek şart prim borcu olmamak, gelir bağlandıktan sonra Bağ-Kuru kapatsanız da gelir kesilmiyor.

Uç bir örnekle yazıyı bitirelim. Sosyal medyada içerik üreterek gelir elde etmek isteyen bir 30 yaşında bir genç sabah banka şubesinde hesap açtırıp vergi idaresinde **“mükellefiyet”** kaydı yaptırıyor. Öğleden sonra da kamerasını alıp farklı insanlarla çekim yapmaya başlıyor. Çekimler esnasında üçüncü bir kişi kameraya müdahale ederken arbeye yaşıyor ve **yotuber ilk gününde boyun kaslarında ezilme** nedeniyle %30 meslekte kazanma gücü kaybı yaşıyor.

Daha önce SGK'nın önünden bile geçmemiş olan youtuber vergi mükellefiyeti ile Bağ-Kur sigortalısı olduğundan SGK'ya sürekli iş göremezlik geliri için başvurabilir. Meslekte kazanma gücü kaybı %30 olduğu için **“prime esas kazancının %70'nin”** %30'u kendisine gelir olarak sürekli ödenir. Gelirden yararlanmak

için SGK'ya borcu olmaması gerekiyor. Şayet işsizken genel sağlık borcu çıkmışsa ve silinmemişse o borcun da ödenmesi gerekiyor. Bu arada unutmadan **prime esas kazanç üst sınırı** Temmuz asgari ücret ile **100 bin TL**'yi aştı. Yani ilk günden %30 meslekte kazanma gücü kaybı yaşayan youtuber, **aylık prime esas kazancını 100 bin TL bildirme imkanına sahip**.

Youtuber **iş kazası geçirdiği günün ertesinde** vergi kaydını sildirip SGK'daki Bağ-Kur kaydını kapatırsa **bir günlük Bağ-Kur borçlusu** olacaktır. Prime esas kazancını **aylık 100 bin TL beyan ederse** (en doğal hakkı) günlük 3.333 TL kazancı olacaktır. %34,5 prim oranıyla **bir defaya mahsus 1.150 TL prim ödemesi** yapacaktır. Kazancı 100 bin TL olduğu için %70'in %30'u **21 bin TL sürekli iş göremezlik geliri** bağlanacaktır.

Youtuber 30 değil de **28 yaşında olsaydı** ilk bir yıl Bağ-Kurunu Hazine karşılayacağından prim ödemesi de yapmayacaktı. Fakat sürekli iş göremezlik geliri de **13.402 asgari ücret** üzerinden (**2.814 TL**) hesaplanacaktı.

İş kazasına kusuruyla sebep olan **üçüncü kişiye gelince**, youtuber'a yapılan ve ileride yapılacak ödemelerin peşin sermaye değerinin **yarısından rucüen sorumlu** oluyor. Hatta **işçisi kusurluyla patrona da rücu** edilebiliyor.

(14 Ağustos 2023)

2008 Sonrası Memur Olanlar İkramiye Alabilecek mi?

Sosyal güvenlik alanında önemli tarihler vardır. Bu tarihlerde çıkan ya da yürürlüğe giren uygulamalar milyonlarca kişinin haklarını büyük ölçüde etkiler. 2008 yılı da sosyal güvenlik alanında büyük öneme sahiptir.

2008 yılında yürürlüğe giren 5510 sayılı sosyal güvenlik yasası tüm statüleri (SSK, Bağ-Kur, Emekli Sandığı) tek çatı altında topladı. Aslına bakarsanız SSK modelini benimseyen bir yapı ile herkesi dahil eden bir sosyal güvenlik sistemi amaçlanıyordu. Bu nedenle eski kurumların yerine 2008 yılında sonra sigortalı olanlar için **SGK(4-a,4-b,4-c)** statüleri getirildi.

5510 sayılı Kanunun geçici maddeleri ile Ekim/2008 öncesi memuriyete girenlerin Emekli Sandığı hakları korundu. 2008 Ekim ayından sonra memur olanlar için ise 5510 sayılı Yeni Sosyal Güvenlik Yasası uygulanıyor. 2008 sonrası memur olanlar 5434 sayılı Kanuna tabi değiller.

5510 sayılı Sosyal Güvenlik Yasasında memurların ödeyecekleri primlerden bağlanacak emekli aylığına kadar tüm haklar düzenleniyor. Eski (2008 Ekim öncesi

başlayan) memurlara ise **5434 sayılı Emekli Sandığı** Kanunu uygulanmaya devam ediliyor. Emekli Sandığı Kanununda “**Emekli İkramesi**” düzenleniyor.

Ancak 5510 sayılı Yeni Sosyal Güvenlik Yasasında **2008 sonrası** memur olanlar için “**ikramiye düzenlemesi**” bulunmuyor. Yani 2008 Ekim ayından sonra memur olup 5510 sayılı yasaya tabi olan kişiler için 5510 sayılı yasada **ikramiye düzenlemesi yok!**

Her ne kadar **2008 Ekim sonrası** memur olanlar için uygulanan 5510 sayılı Yasada ikramiye düzenlemesi olmasa da bu kişilerle hiç ilgisi olmayan **MÜLGA 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununun Ek 82. maddesiyle** 2008 sonrası memurların ikramiyeleri düzenleniyor. Dolayısıyla bir daha uygulanmasın diye yürürlükte kaldırılan 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu yeni yasaya tabi memurlara da uygulanmaya devam ediyor. Bu nedenle Emekli Sandığı Kanunu hiçbir zaman tam anlamıyla yürürlükten kalkmayacak gidi duruyor.

(25 Ağustos 2023)

Memur Toplu Sözleşmesi İşe Yarıyor mu?

Memurların ve memur emeklilerinin maaşları “*her altı ayda bir belirlenen memur maaş katsayısı*” ile hesaplanıyor. Dolayısıyla memurların ve emeklilerinin maaş artışını bu katsayılar belirliyor.

2010 Anayasa değişikliğiyle hukukumuzda giren “*toplulu sözleşme*” uygulaması ile **2012 yılından bu yana** katsayıların belirlenmesinde memur sendikaları da rol oynuyor. Toplu sözleşmelerde maaş artışı dışında memurların diğer sosyal ve özlük haklarına ilişkin konular da karara bağlanıyor.

Bugünlerde 2024 ve 2025 yıllarını kapsayacak olan 7. Toplu Sözleşme sürecinde sona geliniyor. Memur Sendikalarının teklifi ile Hükümetin teklifi uyuşmazsa kararı ***Kamu Görevlileri Hakem Kurulu*** verecek.

Hükümetin nihai teklifi **%15**, ***sendikalar*** ise yaklaşık **%50** istiyor. Hal böyle olunca süreç ***hakeme*** gidecek gibi duruyor. Hakem oranlara ilişkin son kararı veriyor ama artış oranını belirleyen son aktör “***enflasyon***” oluyor. Çünkü memur toplulu sözleşmesindeki oranlar uygulanırken “***enflasyon farkı***“ artışa ekleniyor.

Enflasyon farkı uygulaması nedeniyle toplu sözleşmelerde yazan memur maaş artışı bugüne kadar hiç uygulanamadı. Yani enflasyon hep sözleşmenin üzerinde kaldı. Yani %7 artış öngörülen dönem için %25, %8 artış öngörülen dönem için %30 artış uygulandı. TCMB verilerine göre önümüzdeki Ocak ayında da memur maaş artışı sözleşmedeki gibi artmayacak. Enflasyona göre fark alacak. E öyleyse toplu sözleşmeye **%15 yazsalar ne, %16 yazsalar ne!** Zaten “**enflasyon farkı**” eklenecek, “**artış yine aynı olacak**” diye düşünebilirsiniz.

Memur maaş artışları her ne kadar enflasyon farkı ile belirlense de toplu sözleşmedeki artış oranları belli ölçüde enflasyon farkını dolayısıyla maaş artışını da etkiliyor. Çünkü enflasyon farkı önceki **topluların son dönemine göre** yapılıyor.

6. Dönem Toplu Sözleşme **Temmuz-Aralık 2023** aylarını kapsıyor. Bu dönem için enflasyon farkına tabi tutulacak artış oranı %6 olarak belirlenmişti. Yani **2023 Aralık** ayında ikinci altı aylık **enflasyon %6'nun üzerinde** olursa memura “**enflasyon farkı**” ödenecek anlamına geliyor.

TCBM tahminleri uyarınca 2023 yılı enflasyonu **%58** düzeyinde seyrediyor. **İlk altı aylık %19,77**'lik enflasyon arındırıldığında memuru ilgilendiren ikinci aylık enflasyon “**%31,92**” çıkıyor. Dolayısıyla ikinci altı aylık enflasyon %6'dan fazla çıkıyor. %31,92'lik

ikinci altı ay içinde %6 arındırıldığında **%24,45 enflasyon farkı** ortaya çıkıyor. Yani 7. Dönem Toplu Sözleşmeye 2024 ilk altı ay için artış yazılmasa bile memura %24,45 artış yapılması gerekiyor.

<i>Sözleşme Zammı</i>	<i>Enflasyon Farkı Giydirilmiş Artış</i>
<i>% 15</i>	<i>% 43,12</i>
<i>% 16</i>	<i>% 44,36</i>
<i>% 17</i>	<i>% 45,61</i>
<i>% 18</i>	<i>% 46,85</i>

Memur sözleşmesindeki oranları doğrudan uygulanmıyor ama önceki dönemlerden gelen enflasyon farkı hesabında dikkate alındığından artışı belli ölçüde değiştirebiliyor.

Not: Hesaplamalardaki katkılarından dolayı meslektaşım Sn. Okan Aydın'a teşekkür ederim.

(28 Ağustos 2023)

Kıdem Tazminatındaki Adaletsizlik Giderilmeli

Kıdem tazminatı *işten çıkarılan işçilere* ödenir. İşçinin *kendi isteğiyle* ayrılması halinde *kural* olarak kıdem tazminatı *ödenmez*. Ama bunun istisnaları vardır.

İstisnalardan biri emeklilik için *yaş dışındaki şartları* sağlamaktır. Yani işçi emeklilik için gerekli *prim ve/veya sigortalılık süresini doldurmuşsa* “*SGK’den alacağı YAZI ile*” istifa ederek kıdem tazminatı alabilir. Bu şekilde kıdem tazminatını alarak yaşını bekleyen kişilerin emekli olmadan önce başka yerde çalışmaları mümkündür.

Sosyal Güvenlik Kurumundan “*kıdem tazminatı alabilir*” yazısı alabilmek için sigorta başlangıç tarihi önemlidir. 8 Eylül 1999 öncesinde sigorta başlangıcı olan EYT’liler için 3.600 gün yeterli. “*Kıdem tazminatı alabilir.*” yazısı alıp istifa etmeleri halinde kıdem tazminatı alabilirler.

Sigorta başlangıç tarihi *9 Eylül 1999 ve sonrası* olanların “*kıdem tazminatı alabilir.*” yazısı alma şartları daha ağırdır.

- 8.9.1999-30.04.2008 arası başlangıcı olanlar için 25 yıl 4.500 gün / 7.000 gün
- 30.4.2008 sonrası başlangıcı olanlar için 4.600 – 5.400 gün

şartları aranıyor.

Sigorta başlangıcı 30.04.2008 öncesi olanlar için prim gününün yanı sıra 25 yıllık sigortalılık şartı aranıyor. Bu süre henüz dolmadı. Dolayısıyla 4.500 gün ile “**kıdem tazminatı alabilir**” yazısı alabilen yok. Örneğin 9.9.1999 tarihinde sigorta başlangıcı olan biri için **25 yıllık süre 9.9.2024** tarihinde doluyor. Bu nedenle **1999-2008** arası sigortalı olanlar henüz kıdem tazminatı için yazı alamıyor. Şayet bu kişilerin 7.000 prim günü varsa kıdem tazminatı alabiliyorlar. 7.000 gün için de on dokuz buçuk yıl bilfiil çalışmak gerekiyor.

30.04.2008 sonrasında ilk kez sigortalı olanlar için sigorta giriş tarihlerine göre prim günü belirleniyor ancak **sigortalılık süresi istenmiyor**. Yani daha sonra sigortalı olan kişiler için avantaj sağlanan çok nadir bir durum.

Örneğin 5510 sayılı Kanununun tescile ilişkin hükümleri yürürlüğe girmeden **29.04.2008** tarihinde sigortalı olan kişi bu yazıyı 4.500 prim günü ile

29.04.2033 tarihinde alabiliyor. 7.000 gün prim toplaması halinde **9.10.2027** tarihinde de bu yazıyı alması mümkün.

Diğer örnekte ise **30.4.2010** tarihinde **isteğe bağlı sigortası** başlatılıyor. Ara vermeden işe giriyor ve toplam **4.800 günü** doldurduğu **30.8.2023** tarihinde “**kıdem tazminatı alabilir**” yazısına hak kazanıyor. İki yıl sonra sigortalı olmasına rağmen 10 yıl erken kıdem tazminatı alabiliyor.

Koşul	İşe Başlama	Kıdem Tazminatı Alabilir
9.9.1999-29.4.2008 4500 gün/25 yıl veya 7.000 gün	29.4.2002	29.4.2027 (4.500 gün/25 yıl) 9.10.2021 (7.000 gün)
9.9.1999-29.4.2008 4500 gün/25 yıl veya 7.000 gün	29.4.2008	29.4.2033 (4.500 gün/25 yıl) 9.10.2027 (7.000 gün)
30.4.2008-31.12.2008 4600 gün	30.10.2008	10.8.2021
1.1.2009-31.12.2009 4700 gün	30.4.2009	19.5.2022
1.1.2010-31.12.2010 4800 gün	30.4.2010	30.8.2023
1.1.2011-31.12.2011 4900 gün	30.4.2011	10.12.2024
1.1.2012-31.12.2012 5000 gün	30.4.2012	20.3.2026
1.1.2013-31.12.2013 5100 gün	30.4.2013	30.6.2027

<i>1.1.2014-31.12.2014</i> 5200 gün	<i>30.4.2014</i>	<i>10.10.2028</i>
<i>1.1.2015-31.12.2015</i> 5300 gün	<i>30.4.2015</i>	<i>20.1.2030</i>
<i>1.1.2016-31.12.2016</i> 5400 gün	<i>30.4.2016</i>	<i>30.4.2031</i>
<i>1.1.2017-Sonrası</i> 5400 gün	<i>30.4.2017</i>	<i>10.8.2032</i>
	29.4.2018	29.4.2033 (5.400 gün)

Tarih geriye doğru gittikçe adaletsizlik daha da artıyor. **2002 yılında sigortalı olan 2027** yılını beklerken **on yıl sonra 2012** yılında sigortalı olan sigortalı **2026 yılında** “kıdem tazminatı alabilir” yazısını alabiliyor. Adaletsizliği gidermenin en kolay yolu ise 1999-2008 Nisan arasında sigorta başlangıcı olanlarda 25 yıllık sigortalılık süresi şartının kaldırılması.

Bu sayede EYT kapsamına girmeyen ikinci kuşak (1999-2008 arası girişliler) EYT adaylarının kıdem tazminatı sorunu da büyük ölçüde çözülmüş olur.

(11 Eylül 2023)

1 Yıldan Az Süreye Kıdem Tazminatı Ödenir mi?

“Neden olmasın?” diye başlasak çok sayıda itiraz geleceğinden eminim. Çünkü bugüne kadar kıdem tazminatıyla ilgili olarak her yerde “işyerinde en az bir yıl kıdemi olan işçiye” ifadesiyle karşılaşılmıştır.

Kıdem tazminatıyla ilgili düzenlemeler mülga (yürürlükten kaldırılmış) İş Kanunumuzda yer alıyor. Zaten mülga 1475 sayılı İş Kanununun sadece kıdem tazminatı hükümleri yürürlükte. Yeni (4857) sayılı İş Kanununda ise kıdem tazminatı düzenlenmiyor.

Kıdem tazminatını düzenleyen maddede hangi hallerde ödeme yapılacağı tek tek sayılıyor. Bu hallerden (*askerlik, kadının evlenmesi, haklı fesih, emeklilik, ölüm gibi*) birinin varlığı halinde;

“*işçinin işe başladığı tarihten itibaren hizmet aktinin devamı süresince her geçen tam yıl için işverence işçiye 30 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödenir. Bir yıldan artan süreler için de aynı oran üzerinden ödeme yapılır.*”

düzenlemesine göre kıdem tazminatı hesaplanıyor. Kanun hesaplama yöntemi olarak her tam yıla 30 günlük

ücret, bir yıldan artan sürelerle orantılı ödeme öngörüyor. Aslında Kanunda “*1 yıldan az kıdemi olan işçiye ödenmez.*” ya da “*1 yıldan fazla kıdemi olan işçiye ödenir.*” diye **açık bir hüküm** yok. Peki bu en az bir yıl kıdem şartı nereden geliyor?

Kanunda açıkça bir yıldan az kıdemi olan işçi hak kazanamaz denmiyor. Bu konuda uygulama, **Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararlarına**⁵ göre “*kıdemi en az bir yıl olan işçiye*” şeklinde yürütülüyor. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu en az bir yılı “*kıdemi bir tam yıldan az olan işçi kıdem tazminatına hak kazanamaz ve bu durumdaki işçiye bir yıldan artan süresi olmadığı için orantılı ödeme de yapılamaz.*” şeklinde yorumluyor.

Yargıtay Kanundaki bir yıldan artan süreler ifadesinin en az bir yıl kıdemi gerektirdiği şeklinde yorumluyor ve ***bir yıldan az kıdemi olan kişiler*** için kıdem tazminatı ***haklı doğmuyor***. 90’lı yılların başındaki Hukuk Genel Kurulu kararı hala ***uygulamada esas*** kabul ediliyor. Fakat İçtihadı Birleştirme Kurulu Kararı olmadığı için mahkemelerde Kanun işlevine sahip değil. Yani ***aksine karar da verilmesi mümkün*** olabilir.

Bir örnek verecek olursak; bir işçi bir işyerinde kısmi istihdam yoluyla “***ayda 5 gün***” çalışıyor. Yılda

⁵ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 12.06.1991, E. 991/9-287, K.991/349

60 gün çalışması olan bu işçi **üç yıl sonra** yaklaşık **180 gün** sigorta primine sahip olmasına rağmen kıdemi 3 yıl olduğu için tazminata hak kazanabiliyor. Diğer işçi tam zamanlı olarak ayda 30 gün çalışıyor. 11 ay sonra **330 gün** prim günü olmasına rağmen **1 yılı doldurmadığı için** kıdem tazminatı alamıyor. Hatta sigorta günü artsa bile bir yıldan az süreli çalışmalarının **kıdem tazminatları sürekli yanıyor**.

Kıdem tazminatı ile ilgili tamamlayıcı emeklilik sistemi (TES) gibi yeni formüller gündeme geldikçe “**kanunda açıkça yazmayan**” bir yılın altındaki çalışmalar için kesilen primlerin (TES) fonuna/devlete kalıp kalmayacağı da merak konusu oluyor.

(18 Eylül 2023)

Emekli Sandığı, Memur Eşe Aylık Bağlar mı?

Bahriye Üçok'a...

Sigortalıların ve iştirakçilerin ölümleri halinde geride kalan hak sahiplerine –**şartlar oluşmuşsa**- ölüm aylığı bağlanması sosyal güvenlik sistemlerimizin ortak özelliğidir. SSK, Bağ-Kur, Emekli Sandığı, Banka Sandıkları gibi sosyal güvenlik uygulamalarını farklı kılan ise **oluşması gereken şartlar**.

Emekli Sandığı Kanunu diğer sosyal güvenlik kuruluş kanunlarından farklı olarak halen –**bütün olarak**- uygulanmaya devam eden tek mülga Kanun. Hatta **1950 yılında ilk** uygulanmaya başladığından bugüne **değişmeyen hükümleri** bile var.

Çok sayıda memur tekaüt (emekli) sandığıyla sosyal güvenliği sağlanan kamu görevlilerinin emeklilik rejimi “Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı” ile tek çatıda toplanıyor. Sandığın görevi tüm memurlar için emeklilik rejimini yürütmek.

Memurların emeklilik rejiminin yürütülmesi o kadar önemseniyor ki -1876 Kanun-i Esasi'den bu yana tüm anayasalarda memuriyet için Türk vatandaşlığı

şartı düşünüldüğünde- 5434 sayılı Kanunun geçici 77. maddesiyle “(Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı) **Genel Müdürlüğüne 5 yılı geçmemek üzere yabancı Devlet uyruğunda bulunanlar tâyin edilebilirler.**” hükmü ekleniyor.

Yabancı genel müdür teklifinin gerekçesinde⁶;

“h) *Emekli Sandığı Kanunu esaslarının tesbiti kadar işlerinin selâmetle yürütülebilmesi için organizasyonu da mühim olduğundan, ilk tesisinde emeklilik ve bilhassa sigorta işlerinde uzun müddet çalışmış ve bilgi ve ihtisasiyle tanınmış yabancı bir uzmanın en çok beş yıl süre ile genel müdür olarak çalıştırılması ve teşkilâtın kurulması için zaman ve imkân bırakılması maksadiyle de tasarının esas hükümlerinin yayımından altı ay sonra yürürlüğe girmesi muvafık ve zaruri görülmüştür.*” deniliyor.

Gerekçede, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı'nın organizasyon yapısı ve işlerinin düzgün bir şekilde yürütülmesi için **yabancı bir genel müdüre** ihtiyaç duyulabileceği belirtiliyor. Yabancı bir genel müdür **atanıp atanmadığı** başka yazının konusu olsun, biz dul ve **yetim aylıklarına** dönelim.

⁶ 5434 sayılı Kanun teklif ve gerekçesi <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d08/c019/tbmm08019088ss0194.pdf>

Dul ve yetim aylıkları 17 Haziran 1949 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan Kanunun ilk haline⁷ göre; “*İştirakçilerden fülü hizmet müddetleri 15 yıl ve daha fazla olanlardan ölenlerin, ölüm tarihine göre bu aylığa müstahak dul ve yetimlerine*” bağlanıyor. Daha sonra on yıla düşürülen bu süre, 2008 yılı sonrasında 5 yıl olarak uygulanıyor.

Kanunun **ilk halinde** aylık oranları;

“a) *Dul karı veya dul koca için % 50 si,*

b) *Çocuklarla ana veya babanın her birisi için %25 i;*”

şeklinde düzenleniyor. Şimdilerde ise çalışmayan eşe %75 oranında aylık bağlanabiliyor. Yetimler için ise %30 oranında aylık bağlanması da mümkün. Yani Emekli Sandığı Kanununun ilk halinde şartlar bugünkünden çok daha ağır.

Şartlardan en ağır olanına gelince; **1949 yılından bu yana hala değiştirilmemiş** olan, aylığın kesilmesini düzenleyen 99 uncu maddesi.

“Madde 99: Emekli, adi malullük, vazife malullüğü, **dul veya yetim aylığı**, son hizmet zammı **alanlar-**
dan; hiçbir şarta bağlı olmaksızın **emeklilik hakkı ta-**

⁷ 17.07.1949 tarihli Resmi Gazete <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/7235.pdf>

nınan vazifelere tayin edilenlerin, aylıklarının tamamı, bu vazifelere tayinlerini takip eden aybaşından itibaren kesilir.”

Maddenin ilk fıkrası **hiç değiştirilmemiş** ve halen yürürlükte. Yani “**dul veya yetim aylığı ... alanlar Memuriyete girerse dul veya yetim aylığının tamamı kesiliyor.** Yetim aylığı alanlar memur olursa aylıkları kesiliyor. **Kanunun açık hükmüne göre dul eş de memursa aylığın kesilmesi** gerekiyor. Hatta Kanun, önceki maddelerinde⁸ **kesilme ve aylık tercihi** usullerini de düzenliyor.

Kanun Hükmü açıkken çok sayıda kadın ve erkek memur ölen eşinden nasıl aylık alabiliyor?

Kanunun ilk halinde memur eşlere dul aylığı bağlanmıyor. Aylığın bağlanmasını, 99 uncu maddedeki “kesilir” ifadesi engelliyor. Bu madde, hiçbir değişikliğe uğramaksızın öylece yerinde duruyor. Memur eşler

⁸ “Madde 95 — **Dul** ve yetim aylığı almakta iken emeklilik hakkı tanınan bir **vazifeye giren** karı ve çocukların; vazifelerinden dolayı vazife malüllüğü aylığına müstahak olmalarında, bu aylıkları bağlanır. Vazife malüllüklerinin geçmesinde de, müstahak iseler, eski dul ve yetim aylıklarının ödenmesine başlanır.

Madde 96 — **Dul** ve yetim aylığı almakta iken **iştirakçi duruma giren dul** ona ile karı ve kızın sonradan kendi vazifelerinden dolayı aylığa müstahak duruma girmelerinde; tercih ederlerse bir ay içinde yazı ile Sandığa müracaat etmek ve müstahak olmak şartıyla, kesilen eski aylıklarının ödenmesine başlanır.”

kanunun başka maddelerinde yapılan değişikliklerle aylık alabiliyor.

Yapılan ilk değişiklik 1978 yılında 2149 sayılı Kanunla oluyor. **21/06/1978 Resmi Gazetede**⁹ yayımlanan Kanunla 68 inci maddedeki **dul ve yetim aylığı oranları** yeniden düzenleniyor.

“Madde 68. — Dul ve yetim aylıkları: Ölenin ... aylıklarının;

*Emekli, adi malullük, vazife malullüğü aylığı alan veya **iştirakçi olan dul karıya % 50 oranında dul aylığı bağlanarak ödenir.**”*

Geçici Madde ile de;

“Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce bağlanmış dul ve yetim aylıkları

*..... aylığı almaları ve tercih etmeleri nedeniyle **dul aylığı bağlanmamış** olan veya iştirakçi olmaları nedeniyle bağlanan dul **aylıkları ödenmeyen dul karıların** müstahak olmaları şartıyla yeniden bağlanarak ödenir.”*

denilerek kadın memurların **bağlanmayan aylıklarının** da ödenmesi sağlanıyor.

⁹ 21.06.1978 tarihli Resmi Gazete <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/16323.pdf>

1978 yılındaki değişiklik aslında aylık oranlarında yapıyor. Ama sonuçta sonraki hüküm-önceki hüküm kuralına göre memur eş de dul aylığı alabiliyor. Ama sadece **KADIN** dul eş.

Değişikliğin gerekçesi ve komisyon raporunda¹⁰;

*“**Karı koca devlet memuru olan, çiftlerden biri bir gün eşini yitirdiğinde, her gün güçleşen yaşam koşulları nedeni ile büyük sıkıntılara uğramaktadırlar. Kadın eşinin yükünü hafifletmek, yuvasına katkıda bulunmak için bir yandan ev işlerini yürütüp bir yandan devlet hizmetinde görev yaptığı halde emeklilik döneminde pek doğal olan bir garantiden yoksun kalmaktadır. İkisi de emekli olan eşlerden kocanın ölümü halinde kadının ya kendi maaşını, ya da eşinin maaşını tercih etmesi zorunluluğu vardır.**”*

denilerek memur/memur emeklisi kadınların, vefat eden memur kocalarından aylık alması gerektiği vurgulanıyor. Komisyonunda değiştirilmiş olan teklif gerekçede belirtildiği şekilde **sadece Kadın memurlar** için yasalaşılıyor.

Aslında değişiklik teklifi sadece kadın için yapılmıyor.

¹⁰ 7.2.1978 tarihli Kanun Teklifi ve Komisyon Raporu https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/MM_/d05/c006/mm__05006154ss0087.pdf

Teklif metninin ilk halinde;

“ç) *Her ikisi de iştirakçi olan eslerden dul kalan karı veya kocaya % 50 oranında aylık bağlanır.*”

ifadesi yer alıyor. Hatta teklifin gerekçesi de **hem kadını hem erkeği** kapsıyor.

“devlet hizmetinde çalışan eşler emekli sandığına karşı bütün yasal yükümlülüklerini yerine getirmişlerdir. gene Emekli Sandığına kesilmiştir. Durum böyle olduğu halde **dul kalan eş eğer kendi de devlete hizmet eden, Emekli Sandığına aidat ödeyen bir kişi ise bu aylığın bir kuruşuna bile sahip** olamamaktadır. **Bu haksız durum sadece memur karı koca içindir.** Eğer hayatta kalan eş **çalışmıyor**, evde oturup rahatına bakıyorsa, ya da **doktor, avukat, eczacı vb. ise veya Sosyal Sigorta veya Bağ - Kur'a bağlı ise yani Emekli Sandığı dışında bir kuruluştan gelir sağlıyorsa memur olan eşinin ölümü halinde maaşının yarısını alabilmektedir.**”

Memur eşlerin aylık alabilmesi için 1978 yılında yapılan ilk girişim kısmen başarılı oluyor. **Erkek** memurlara **aylık bağlanmasa da kadın** memurlar eşlerinden dolayı **aylık alabilir** hale geliyor.

Teklifin sahibi Cumhuriyet Senatosu üyesi Bahriye Üçok işin peşini bırakmıyor. **1985** yılında bu sefer Ordu Milletvekili olarak yeni bir kanun teklifi veriyor.

Önceki teklifle birebir aynı olmasa da aynı işlevi görüyor: **Erkek memurlara** da eşlerinden dolayı dul aylığı bağlanması.

Teklifin gerekçesinde¹¹;

*Emekli Sandığı Kanununa, Sosyal Sigortalar Kanununa ve Bağ-Kur Kanununa bağlı **kadınlar** dul kaldıkları zaman kocalarının hak ettikleri emekli veya mahlülük aylıklarının % 50'sini almaya hak kazanmaktadır. Ancak aynı Kanunlara bağlı **erkekler** dul kaldıklarında aynı haktan yararlanamamaktadırlar. Şimdiki durumda kocanın ölümü aile bütçesinde büyük, bir yara açmadığı halde, **kadının ölümü** böyle bir **ailenin bütçesini iyice sarsmaktadır.***

*Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar ve Bağ - Kur Kanunlarında **cinsiyetten ötürü erkekle kadın arasında bir fark** gözetildiği görülmektedir. Anayasamıza aykırı olan bu durumun giderilmesi ve zaten geçim sıkıntısı çeken ailelerde çalışan **kadınların ölümü** ile bütçünün artan geçim zorluğunun azaltılması için adı geçen Kanunlarda gerekli değişikliklerin yapılmasını öneriyorum.*

25.10.1984 Ordu Milletvekili Bahriye Üçok'

¹¹ 25.10.1985 tarihli Kanun Teklifi ve Komisyon Raporu <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d17/c014/tbmm17014073ss0261.pdf>

Memur kadınlardan sonra memur erkeklere de aylık bağlanması yedi yıl sonra **22/03/1985 tarihli Resmi Gazete’de** yayımlanarak yürürlüğe giriyor.

“3166 sayılı Kanun

MADDE 1. —Emekli, adi malûllük, vazife malûllüğü aylığı alan veya iştirakçi olan dul eşe % 50 oranında dul aylığı bağlanarak ödenir.”

1978 değişikliğinde olduğu gibi bu değişiklikte de **geçici madde** ile daha önce aylığı **bağlanmamış** olan memur/memur emeklisi olan **erkeklere de aylık bağlanması sağlanıyor**. Tabi bu sürecin önderliğini de Bahriye Üçok üstleniyor.

Bahsi geçen değişiklikler **aylık bağlama oranları** üzerinden yapılıyor. Aslında aylığın kesilmesini düzenleyen 99 uncu maddedeki “**dul**” ifadesinin **de metinden çıkarılması** gerekiyor. Tamam, belki hak veriliyor ama Kanun yazım tekniklerinden uzaklaştıkça **yeterince karmaşık olan kanunlarımız** da daha karmakeş bir hal alıyor.

(20 Kasım 2023)

5.000 TL İkramiye; Sevinsek mi, Üzülsek mi?

Emekli aylıkları uzun süredir ülke gündeminde önemli yer tutuyor. Özellikle de **7.500 TL en düşük** emekli aylığı!

Döviz kurları, enflasyon, kira artışları ve kredi kartı ekstreleri gibi çok sayıda dert de cabası. Haliyle emekli, aylığının yükselmesini istiyor.

Ülkemiz emeklilik sistemi yönüyle primli bir rejime sahip. Bunun anlamı emekli aylıkları, sigortalıların **çalışma hayatında sisteme aktardıkları sigorta primlerine** göre hesaplanıyor. Dolayısıyla ne kadar prim yatarsa o kadar yüksek aylık bağlanması bekleniyor.

Prime dayalı emeklilik rejimlerinde çalışırken yatan primler emekli olurken güncellenir. Daha sonra çalışma süresine göre bir aylık bağlama oranı (ABO) ile çarpılır ve emekli aylığı bulunur. **Aylık bağlama oranı** ne kadar yüksek olursa, çalışan emekli olduğunda **o kadar yüksek aylık** alır.

Çalışma hayatındaki primler güncellenip aylık bağlama oranıyla çarpılır ve **emekli aylığı hesaplanır**.

Bu aylık, emeklinin kendi (**kök**) aylığıdır. Şayet hesaplanan **aylık üzerine fazladan bir ödeme yapılıyorsa** artık **Hazineden** karşılanan ve **vergilerle** finanse edilen bir süreç başlamış demektir. Sosyal güvenlik anlamında bu sürecin yönü, primsiz rejimi (**genel bütçe kaynaklı**) de içeren **karma sistem**dir.

Hazine destekli/kaynaklı **karma sistem**, **T.C. Emekli Sandığı** emeklileri açısından en başından beri uygulanıyor. Nitekim **ek gösterge** yansıtma oranları, **makam, görev, temsil** tazminatları, **kadrosuzluk** tazminatı gibi Hazine karşılıklı ödemeler yıllardır yapılıyor. **Tabip ve dış tabiplerine** yapılan ilave ödemeleri gibi ödemeler de yine **Hazineden** karşılanıyor.

Memur emeklileri açısından bu durum şaşırtmıyor. Çünkü T.C. Emekli Sandığı Kanununun “**aktüeryal ve mali açıdan sürdürülebilir**” bir sosyal güvenlik sistemi yürütmek gibi bir **iddiası bulunmuyor**.

Aktüeryal, “sigorta matematiğine uygun, hesap edilmiş” anlamına geliyor. Bugün uygulanan **5510** sayılı **Sosyal Güvenlik Yasası** ise bu ilkeyi benimsiyor. Hazineden belli katkıları almakla birlikte “**primli rejim**” üzerine kurulu bir uygulama hedefleniyor.

Yeni sosyal güvenlik yasası 5510 ile uygulanan sistem, çalışanların yatırdığı primleri güncelleyip aylık

bağlıyor. “Kim ne yatırırsa onu alır” ilkesi benimse-
niyor. Emekli aylıklarının düşük kalmaması için de;
“aktüeryal hesaplar ile mali açıdan sürdürülebilir bir
kazanc/emekli aylığı dengesi” kurulması amaçlanıyor.

“*Kim ne yatırırsa onu alır*” ilkesini benimsemiş
primli bir rejimde kural olarak emekli aylıklarına “*ilave*
ödeme” yapılmaması gerekiyor. Çünkü sistemin *amacı*
ve hedefi daha önce yatırılmış primlere göre hesaplanan
emekli aylığının yeterli olması. Hedeflenen ile gerçek-
leşenin aynı olmadığı durumlarda ise *ek ve geçici mad-*
deler imdada yetişiyor.

Yasalara eklenen “*ek maddeler*” kalıcı nitelik ta-
şıyor. Örneğin 2019 yılında 5510 sayılı Sosyal Güven-
lik Yasasına eklenen “*alt sınır aylığı*” sürekli uygulanı-
yor. Paranın değerine göre “*maktu*” miktar da güncel-
leniyor. ***Şu an*** için **7.500 TL** olan alt sınır aylığı, emek-
linin kendi kök aylığı (altı ayda bir artışlarla) 7.500
TL’yi geçene ya da alt sınır 10.000 TL vb. yapılarına ka-
dar aynı kalıyor.

2018 yılında “*ek madde*” ile gelen Bayram ikra-
miyeleri de kalıcı nitelik taşıyor. Sosyal güvenlik sis-
temimiz 2018 yılından bu yana ***yılda iki kez bayram***
ikramiyesi ödüyor. Hazineden karşılanan bayram ik-
ramiyelerinin miktarının da yine ***kanunla güncellen-***
mesi gerekiyor.

Geçici madde ise **tek seferlik** düzenleme anlamını taşıyor. Uygulandıktan sonra **ömrünü tamamlıyor**. Tıpkı 5510 sayılı Sosyal Güvenlik Yasasına bu Kasım ayı başında eklenen “**geçici 98- Seyyanen 5.000 TL ödemesi**” gibi.

Geçtiğimiz aylarda **kök emekli aylığı 7.500 TL altında** kalması nedeniyle aylığı yüksel(e)meyen emeklilerin yoğun “**alt sınır aylığı artışı**” talepleri ile Cumhuriyetimizin de 100. Yılı olmasının tevafuku, geçici 98 inci madde “**Seyyanen 5.000 TL ödemeyi**” beraberinde getirdi. Velhasıl yasa çıktı, 5.000 TL’sini alabilen aldı **alamayan çalışmasaydı**.

Emekliye 5.000 TL ödeme geçici maddesinin;

1. fıkrası ile her dosya için 5.000 TL ödeme öngörüldü.

2. fıkrası ile iş kazası, ölüm aylığı ve yurtdışı kısmi aylık alanların **aylık/gelir oranları esas alındı**.

3. fıkrası ile bir kişiye tek dosyadan ödeme sınırlaması yapıldı.

4. fıkrası ile **ödenmeyecek kişiler belirlendi**.

Her şey güzel giderken dördüncü fıkra çok sayıda emekliyi 5.000 TL ikramiyeden mahrum bıraktı.

Seyyanen 5.000 TL ödemeyi düzenleyen maddenin **dördüncü fıkrası**;

- *emekli iken sosyal güvenlik primi ödeyerek çalışanları,*

- *Ziraat odasına (Çiftçi kayıt sistemi ÇKS) kaydı olanları,*

- *İşyerini kapattığı halde Vergi mükellefiyeti devam edenleri,*

- *Şirketi kapattığı halde Ticaret odası kaydı silinmeyenleri,*

- *Banka Sandıklarından emekli olanları,*

- *Emekli olduktan sonra bankalarda çalışanları,*

dışarıda bıraktı. Emekli olduktan sonra kayıt dışı çalışan ve sosyal güvenlik destek primi ödemeyen emeklilerin 5.000 TL'yi aldığını söylemeye gerek yok sanırım.

Özetle; bir geçici madde daha geçti ve gitti.

Ödendi ve bitti.

5.000 TL ödemeyi alabilenler bir süreliğine sevin-diler belki.

Fakat Sosyal güvenlik yasasının ***Aylık Bağlama Oranı (ABO) değiştirilmeden*** getirilen ek ve geçici maddelerin sayısı arttıkça ilerleyen yıllarda ***sevinç yerini üzüntüye bırakabilir*** gibi.

YILLAR İTİBARIYLA ASGARİ ÜCRET (16 Yaşını Dolduran ve Bekarlar İçin)

Yıllar	Brüt (TL / YTL)	Net (TL / YTL)
1 Ocak 1975	1.200	849
1 Haziran 1976	1.800	1.222
1 Ocak 1978	3.300	2.102
1 Mayıs 1979	5.400	3.259
1 Mayıs 1981	10.000	7.378
1 Ocak 1982	10.000	7.405
1 Ocak 1983	16.200	10.958
1 Nisan 1984	24.525	16.421
1 Ekim 1985	41.400	28.000
1 Ocak 1986	41.400	28.038
1 Temmuz 1987	74.250	49.095
1 Ocak 1988	74.250	50.595
1 Temmuz 1988	126.000	81.876
1 Ocak 1989	126.000	82.431
1 Ağustos 1989	225.000	141.975
1 Ocak 1990	225.000	146.475
1 Ağustos 1990	414.000	261.954
1 Ocak 1991	414.000	266.454
1 Ağustos 1991	801.000	502.911
1 Ocak 1992	801.000	511.911
1 Ağustos 1992	1.449.000	907.839
1 Ocak 1993	1.449.000	922.839
1 Ağustos 1993	2.497.500	1.563.473
1 Ocak 1994	2.497.500	1.713.435

1 Haziran 1994	2.497.500	1.711.437
1 Eylül 1994	4.173.750	2.759.429
1 Ocak 1995	4.173.750	2.834.429
1 Eylül 1995	8.460.000	5.514.192
1 Ocak 1996	8.460.000	5.739.193
1 Ağustos 1996	17.010.000	11.084.652
1 Ocak 1997	17.010.000	11.422.152
1 Ağustos 1997	35.437.500	22.943.025
1 Ocak 1998	35.437.500	24.518.025
1 Temmuz 1998	35.437.500	25.533.900
1 Ağustos 1998	47.839.500	33.808.514
1 Ocak 1999	78.075.000	57.620.790
1 Temmuz 1999	93.600.000	68.631.120
1 Eylül 1999	93.600.000	68.518.800
1 Ocak 2000	109.800.000	80.550.900
1 Temmuz 2000	118.800.000	86.922.900
1 Ocak 2001	139.950.000	102.369.600
1 Temmuz 2001	146.947.500	107.323.830
1 Ağustos 2001	167.940.000	122.186.520
1 Ocak 2002	222.000.750	163.563.537
1 Temmuz 2002	250.875.000	184.251.938
1 Ocak 2003	306.000.000	225.999.000
1 Ocak 2004	423.000.000	303.079.500
1 Temmuz 2004	444.150.000	318.233.475
1 Ocak 2005	488,70	350,15
1 Ocak 2006	531,00	380,46
1 Ocak 2007	562,50	403,02
1 Temmuz 2007	585,00	419,15
1 Ocak 2008	608,40	481,55

1 Temmuz 2008	638,70	503,26
1 Ocak 2009	666,00	527,13
1 Temmuz 2009	693,00	546,48
1 Ocak 2010	729,00	576,57
1 Temmuz 2010	760,50	599,12
1 Ocak 2011	796,50	629,95
1 Temmuz 2011	837,00	658,95
1 Ocak 2012	886,50	701,13
1 Temmuz 2012	940,50	739,79
1 Ocak 2013	978,60	773,01
1 Temmuz 2013	1.021,50	803,68
1 Ocak 2014	1.071,00	846,00
1 Temmuz 2014	1.134,00	891,03
1 Ocak 2015	1.201,50	949,07
1 Temmuz 2015	1.273,50	1.000,54
1 Ocak 2016	1.647,00	1.300,99
1 Ocak 2017	1.777,50	1.404,06
1 Ocak 2018	2.029,50	1.603,12
1 Ocak 2019	2.558,40	2.020,90
1 Ocak 2020	2.943,00	2.324,71
1 Ocak 2021	3.577,50	2.825,90
1 Ocak 2022	5.004,00	4.253,40
1 Temmuz 2022	6.471,00	5.500,35
1 Ocak 2023	10.008,00	8.506,80
1 Temmuz 2023	13.414,50	11.402,32
1 Ocak 2024	20.002,50	17.002,12

EN YÜKSEK DEVLET MEMURU AYLIĞI

Yürürlük Tarihi	Aylık Katsayı	Gösterge	Ek Gösterge	En Yüksek Devlet Memuru Aylığı (TL/YTL)
1 Mart 1970	7	1000	0	7.000
1 Aralık 1971	7	1000	200	8.400
1 Mart 1972	7	1000	200	8.400
1 Mart 1973	7	1000	200	8.400
1 Mart 1974	8	1000	200	9.600
1 Mart 1975	9	1000	200	10.800
1 Mart 1976	9	1000	200	10.800
1 Mart 1977	12	1000	200	14.400
1 Mart 1978	14	1000	200	16.800
1 Kasım 1978	14	1200	200	19.600
1 Mart 1979	16	1200	600	28.800
1 Mart 1980	25	1200	600	45.000
1 Mart 1981	25	1200	600	45.000
1 Mart 1982	30	1400	600	60.000
1 Ocak 1983	34	1400	600	68.000
1 Ocak 1984	40	1400	600	80.000
1 Temmuz 1984	41	1400	1.100	102.500
1 Ocak 1985	46	1400	1.650	140.300
1 Temmuz 1985	49	1400	1.650	149.450
1 Ocak 1986	56	1400	2.200	201.600
1 Temmuz 1986	62	1400	2.200	223.200
1 Ocak 1987	66	1400	3.300	310.200
1 Temmuz 1987	70	1400	3.300	329.000

1 Ocak 1988	84	1400	3.300	394.800
1 Temmuz 1988	100	1400	3.300	470.000
1 Ocak 1989	128	1400	3.300	601.600
15 Nisan 1989	128	1500	3.300	614.400
1 Temmuz 1989	205	1500	3.300	984.000
15 Temmuz 1989	205	1500	4.000	1.127.500
1 Ocak 1990	255	1.500	4.000	1.402.500
1 Temmuz 1990	320	1.500	4.000	1.760.000
1 Ocak 1991	352	1.500	4.400	2.076.800
1 Temmuz 1991	470	1.500	4.400	2.773.000
1 Ocak 1992	523	1.500	5.200	3.504.100
1 Temmuz 1992	651	1.500	5.200	4.361.700
1 Ocak 1993	740	1.500	6.100	5.624.000
1 Temmuz 1993	835	1.500	6.100	6.346.000
1 Ekim 1993	940	1.500	6.100	7.144.000
1 Ocak 1994	980	1.500	7.000	8.330.000
1 Nisan 1994	1.100	1.500	7.000	9.350.000
1 Ocak 1995	1.140	1.500	8.000	10.830.000
1 Nisan 1995	1.225	1.500	8.000	11.637.500
15 Kasım 1995	1.695	1.500	8.000	16.102.500
1 Temmuz 1996	2.550	1.500	8.000	24.225.000
1 Ocak 1997	3.315	1.500	8.000	31.492.500
1 Temmuz 1997	4.475	1.500	8.000	42.512.500
1 Ocak 1998	5.820	1.500	8.000	55.290.000
1 Temmuz 1998	7.030	1.500	8.000	66.785.000
1 Ekim 1998	7.750	1.500	8.000	73.625.000
1 Ocak 1999	9.975	1.500	8.000	94.762.500
1 Temmuz 1999	12.000	1.500	8.000	114.000.000
1 Ocak 2000	13.810	1.500	8.000	131.195.000

15 Haziran 2000	14.310	1.500	8.000	135.945.000
1 Temmuz 2000	15.760	1.500	8.000	149.720.000
15 Aralık 2000	16.580	1.500	8.000	157.510.000
1 Ocak 2001	18.240	1.500	8.000	173.280.000
15 Nisan 2001	18.700	1.500	8.000	177.650.000
15 Mayıs 2001	20.600	1.500	8.000	195.700.000
15 Haziran 2001	21.650	1.500	8.000	205.675.000
1 Temmuz 2001	22.750	1.500	8.000	216.125.000
15 Eylül 2001	23.550	1.500	8.000	223.725.000
15 Ekim 2001	24.920	1.500	8.000	236.740.000
15 Kasım 2001	26.420	1.500	8.000	250.990.000
15 Aralık 2001	27.530	1.500	8.000	261.535.000
1 Ocak 2002	30.300	1.500	8.000	287.850.000
15 Mayıs 2002	31.060	1.500	8.000	295.070.000
1 Temmuz 2002	32.650	1.500	8.000	310.175.000
1 Ocak 2003	34.300	1.500	8.000	325.850.000
1 Ocak 2004	36.420	1.500	8.000	345.990.000
1 Temmuz 2004	38.610	1.500	8.000	366.795.000
1 Ocak 2005	0,0401	1.500	8.000	380,95
1 Temmuz 2005	0,0416	1.500	8.000	395,20
1 Ocak 2006	0,04265	1.500	8.000	405,18
1 Temmuz 2006	0,044745	1.500	8.000	425,08
1 Ocak 2007	0,046985	1.500	8.000	446,36
1 Temmuz 2007	0,04835	1.500	8.000	459,33
1 Ocak 2008	0,049486	1.500	8.000	470,12
1 Temmuz 2008	0,051448	1.500	8.000	488,76
1 Ocak 2009	0,053505	1.500	8.000	508,30
1 Temmuz 2009	0,055920	1.500	8.000	531,24
1 Ocak 2010	0,057383	1.500	8.000	545,14

1 Temmuz 2010	0,059445	1.500	8.000	564,73
1 Ocak 2011	0,061954	1.500	8.000	588,56
1 Temmuz 2011	0,064460	1.500	8.000	612,37
1 Ocak 2012	0,066187	1.500	8.000	628,78
1 Ocak 2012	0,068835	1.500	8.000	653,93
1 Temmuz 2012	0,071589	1.500	8.000	680,10
1 Ocak 2013	0,073837	1.500	8.000	701,45
1 Temmuz 2013	0,076791	1.500	8.000	729,51
1 Ocak 2014	0,076998	1.500	8.000	731,48
1 Ocak 2015	0,079308	1.500	8.000	753,43
1 Temmuz 2015	0,083084	1.500	8.000	789,30
1 Ocak 2016	0,088817	1.500	8.000	843,76
1 Temmuz 2016	0,093259	1.500	8.000	885,96
1 Ocak 2017	0,096058	1.500	8.000	912,55
1 Temmuz 2017	0,102706	1.500	8.000	975,71
1 Ocak 2018	0,108550	1.500	8.000	1.031,23
1 Temmuz 2018	0,117940	1.500	8.000	1.120,43
1 Ocak 2019	0,130597	1.500	8.000	1.240,67
1 Temmuz 2019	0,138459	1.500	8.000	1.315,36
1 Ocak 2020	0,146061	1.500	8.000	1.387,58
1 Temmuz 2020	0,154461	1.500	8.000	1.467,38
1 Ocak 2021	0,165786	1.500	8.000	1.574,97
1 Temmuz 2021	0,179797	1.500	8.000	1.708,07
1 Ocak 2022	0,235445	1.500	8.000	2.236,73
1 Temmuz 2022	0,333603	1.500	8.000	3.169,23
1 Ocak 2023	0,433684	1.500	8.000	4.119,99
1 Temmuz 2023	0,509796	1.500	8.000	4.843,06
1 Ocak 2024	0,760871	1.500	8.000	7.228,27

YILLAR İTİBARIYLA KIDEM TAZMİNAT TAVANLARI

Geçerli Olduğu Tarih	Kıdem Tazminat Tavanı (TL / YTL)
12 Eylül 1980	40.500
1 Mayıs 1981	75.000
1 Ocak 1983	77.500
1 Ocak 1984	81.250
1 Temmuz 1984	82.820
1 Ocak 1985	140.300
1 Temmuz 1985	149.450
1 Ocak 1986	201.600
1 Temmuz 1986	223.200
1 Ocak 1987	310.200
1 Temmuz 1987	329.000
1 Ocak 1988	394.800
1 Temmuz 1988	470.000
1 Ocak 1989	601.600
15 Nisan 1989	614.400
1 Temmuz 1989	1.049.250
15 Temmuz 1989	1.192.750
1 Ocak 1990	1.568.000
1 Temmuz 1990	1.969.500
1 Ocak 1991	2.489.600
1 Temmuz 1991	3.323.500
15 Temmuz 1991	3.385.187
1 Ocak 1992	4.523.225
15 Ocak 1992	4.663.389

1 Temmuz 1992	5.917.293
1 Ocak 1993	7.701.460
1 Temmuz 1993	8.687.965
15 Temmuz 1993	8.878.345
1 Ekim 1993	9.996.580
1 Ocak 1994	11.805.500
1 Nisan 1994	13.267.500
1 Temmuz 1994	13.622.500
1 Ekim 1994	14.272.500
1 Ocak 1995	16.726.300
1 Nisan 1995	18.020.125
15 Nisan 1995	19.765.750
15 Kasım 1995	31.311.650
1 Ocak 1996	35.176.250
1 Temmuz 1996	53.312.500
1 Ocak 1997	77.219.375
1 Temmuz 1997	104.734.375
1 Ocak 1998	149.990.000
1 Temmuz 1998	181.685.000
1 Ekim 1998	200.625.000
1 Ocak 1999	286.341.250
1 Temmuz 1999	345.200.000
1 Ocak 2000	488.990.000
15 Haziran 2000	506.740.000
1 Temmuz 2000	558.440.000
15 Aralık 2000	587.720.000
1 Ocak 2001	646.560.000
15 Nisan 2001	663.000.000
15 Mayıs 2001	730.700.000

15 Haziran 2001	768.100.000
1 Temmuz 2001	807.500.000
15 Eylül 2001	835.950.000
15 Ekim 2001	884.830.000
15 Kasım 2001	938.330.000
15 Aralık 2001	978.020.000
1 Ocak 2002	1.076.400.000
15 Mayıs 2002	1.103.540.000
1 Temmuz 2002	1.160.150.000
1 Ekim 2002	1.260.150.000
1 Ocak 2003	1.323.950.000
1 Temmuz 2003	1.389.950.000
1 Ocak 2004	1.485.430.000
1 Temmuz 2004	1.574.740.000
1 Ocak 2005	1.648,90
1 Temmuz 2005	1.727,15
1 Ocak 2006	1.770,62
1 Temmuz 2006	1.857,44
1 Ocak 2007	1.960,69
1 Temmuz 2007	2.030,19
1 Ocak 2008	2.087,92
1 Temmuz 2008	2.173,19
1 Ocak 2009	2.260,05
1 Temmuz 2009	2.365,16
1 Ocak 2010	2.427,04
1 Temmuz 2010	2.517,01
1 Ocak 2011	2.623,23
1 Temmuz 2011	2.731,85
1 Ocak 2012	2.805,04

1 Ocak 2012	2.917,27
1 Temmuz 2012	3.033,98
1 Ocak 2013	3.129,25
1 Temmuz 2013	3.254,44
1 Ocak 2014	3.438,22
1 Ocak 2015	3.541,37
1 Temmuz 2015	3.709,98
1 Eylül 2015	3.828,37
1 Ocak 2016	4.092,53
1 Temmuz 2016	4.297,21
1 Ocak 2017	4.426,16
1 Temmuz 2017	4.732,48
1 Ocak 2018	5.001,75
1 Temmuz 2018	5.434,42
1 Ocak 2019	6.017,60
1 Temmuz 2019	6.379,86
1 Ocak 2020	6.730,15
1 Temmuz 2020	7.117,17
1 Ocak 2021	7.638,96
1 Temmuz 2021	8.284,51
1 Ocak 2022	10.848,59
1 Temmuz 2022	15.371,40
1 Ocak 2023	19.982,83
1 Temmuz 2023	23.489,83
1 Ocak 2024	35.058,58

MEMUR MAAŞ HESAPLAMALARINDA KULLANILAN KATSAYILAR

Yıl / Ay	Aylık Katsayısı	Yan Ödeme Katsayısı	Taban Aylık Katsayısı
1 Mart 1970	7		
1 Mart 1971	7		
1 Mart 1972	7		
1 Mart 1973	7		
1 Mart 1974	8	4	
1 Mart 1975	9	4	
1 Mart 1976	9	4	
1 Mart 1977	12	4	
1 Mart 1978	14	4	
1 Mart 1979	16	6	
1 Mart 1980	25	6	
1 Mart 1981	25	6	
1 Mart 1982	30	8	
1 Ocak 1983	34	9	
1 Ocak 1984	40	11	
1 Temmuz 1984	41	12	
1 Ocak 1985	46	13	
1 Temmuz 1985	49	15	
1 Ocak 1986	56	18	
1 Temmuz 1986	62	19	
1 Ocak 1987	66	20	
1 Temmuz 1987	70	22	
1 Ocak 1988	84	28	
1 Temmuz 1988	100	34	

1 Ocak 1989	128	43	
1 Temmuz 1989	205	80	220
1 Ocak 1990	255	96	280
1 Temmuz 1990	320	120	355
1 Ocak 1991	352	135	480
1 Temmuz 1991	470	180	640
1 Ocak 1992	523	202	823
1 Temmuz 1992	651	231	1.137
1 Ocak 1993	740	255	1.575
1 Temmuz 1993	835	280	1.775
1 Ekim 1993	940	310	2.000
1 Ocak 1994	980	320	2.275
1 Nisan 1994	1.100	360	2.570
1 Temmuz 1994	1.100	360	2.925
1 Ekim 1994	1.100	360	3.575
1 Ocak 1995	1.140	380	4.135
1 Nisan 1995	1.225	415	4.490
15 Kasım 1995	1.695	565	10.175
1 Ocak 1996	1.695	565	10.175
1 Temmuz 1996	2.550	850	15.700
1 Ocak 1997	3.315	1.100	20.450
1 Temmuz 1997	4.475	1.485	28.100
1 Ocak 1998	5.820	1.930	36.500
1 Temmuz 1998	7.030	2.350	44.600
1 Ekim 1998	7.750	2.560	49.500
1 Ocak 1999	9.975	3.200	63.400
1 Temmuz 1999	12.000	3.850	77.000
1 Ocak 2000	13.810	4.410	88.500
15 Haziran 2000	14.310	4.570	91.750

1 Temmuz 2000	15.760	5.030	101.400
15 Aralık 2000	16.580	5.290	106.900
1 Ocak 2001	18.240	5.820	117.600
15 Nisan 2001	18.700	5.960	120.700
15 Mayıs 2001	20.600	6.560	133.300
15 Haziran 2001	21.650	6.890	140.250
1 Temmuz 2001	22.750	7.235	147.750
15 Eylül 2001	23.550	7.485	153.000
15 Ekim 2001	24.920	7.920	162.150
15 Kasım 2001	26.420	8.395	172.150
15 Aralık 2001	27.530	8.750	179.650
1 Ocak 2002	30.300	9.625	197.700
15 Mayıs 2002	31.060	9.865	202.800
1 Temmuz 2002	32.650	10.365	213.300
1 Ekim 2002	32.650	10.365	313.300
1 Ocak 2003	34.300	10.885	329.250
1 Temmuz 2003	34.300	10.885	395.250
1 Ocak 2004	36.420	11.550	429.250
1 Temmuz 2004	38.610	12.240	455.050
1 Ocak 2005	0,0401	0,0126	0,486
1 Temmuz 2005	0,0416	0,0132	0,52075
1 Ocak 2006	0,04265	0,01353	0,53377
1 Temmuz 2006	0,044745	0,014192	0,55983
1 Ocak 2007	0,046985	0,0149	0,59812
1 Temmuz 2007	0,04835	0,01533	0,62804
1 Ocak 2008	0,049486	0,01569	0,65283
1 Temmuz 2008	0,051448	0,016313	0,6812
1 Ocak 2009	0,053505	0,016965	0,7084
1 Temmuz 2009	0,055920	0,01773	0,74348

1 Ocak 2010	0,057383	0,01819	0,76293
1 Temmuz 2010	0,059445	0,018843	0,7931
1 Ocak 2011	0,061954	0,019638	0,82656
1 Temmuz 2011	0,064460	0,020440	0,86251
1 Ocak 2012	0,068835	0,021827	0,92105
1 Temmuz 2012	0,071589	0,022700	0,95790
1 Ocak 2013	0,073837	0,0234128	0,98798
1 Temmuz 2013	0,076791	0,02435	1,0275
1 Ocak 2014	0,076998	0,024416	1,205274
1 Ocak 2015	0,079308	0,025149	1,24144
1 Temmuz 2015	0,083084	0,026347	1,30054
1 Ocak 2016	0,088817	0,028165	1,390277
1 Temmuz 2016	0,093259	0,029574	1,4598
1 Ocak 2017	0,096058	0,030462	1,503595
1 Temmuz 2017	0,102706	0,03257	1,607645
1 Ocak 2018	0,108550	0,034424	1,699121
1 Temmuz 2018	0,117940	0,037402	1,846100
1 Ocak 2019	0,130597	0,041416	2,044187
1 Temmuz 2019	0,138459	0,043910	2,167248
1 Ocak 2020	0,146061	0,046321	2,286240
1 Temmuz 2020	0,154461	0,048985	2,417699
1 Ocak 2021	0,165786	0,052576	2,594917
1 Temmuz 2021	0,179797	0,057019	2,814188
1 Ocak 2022	0,235445	0,074667	3,685180
1 Temmuz 2022	0,333603	0,105796	5,221532
1 Ocak 2023	0,433684	0,137535	6,787992
1 Temmuz 2023	0,509796	0,161673	7,979285
1 Ocak 2024	0,760871	0,241297	11,909083

5510 - SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNUNA GÖRE UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI (2024 – Ocak)

İlgili Madde	Uygulanacak İdari Para Cezasının Nedeni	Ceza Miktarı
102-a/1	Sigortalı işe giriş bildirgesi ile genel sağlık sigortası giriş bildirgesinin yasal süre içerisinde verilmemesi, yasal süre içinde verilmekle birlikte Kurumca belirlenen şekle ve usule uygun verilmemesi, internet - elektronik veya benzeri ortamda gönderilmesi zorunlu tutulduğu halde anılan ortamda gönderilmemesi halinde her bir bildirme için aylık asgari ücret tutarında idari para cezası uygulanır.	(Bir aylık asgari ücret) 20.002,50 TL
102-a/2	Sigortalı işe giriş bildirgesinin verilmemesinin mahkeme kararından, denetim elemanlarının tespitlerinden, bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden anlaşılması halinde bildirmeyi vermekle yükümlü olanlar hakkında her bir bildirme için asgari ücretin iki katı tutarında idari para cezası uygulanır.	(Asgari ücretin 2 katı) 40.005,00 TL
102-a/3	İşyeri esas alınmak suretiyle sigortalı işe giriş bildirgesinin verilmemesine ilişkin yukarıdaki tespitten ardından, bir yıl içinde yukarıda sayılan (102-	(Asgari ücretin 5 katı) 100.012,50 TL

	a/2) durumlardan biriyle tekrar bildirge verilmediğinin anlaşılması halinde, bildirgeyi vermekle yükümlü olanlar hakkında bu defa her bir bildirge için asgari ücretin beş katı tutarında idari para cezası uygulanır.	
102-a/1 102-2. fıkra	Mahkeme kararına, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelere ya da kamu idarelerinden alınan belgelere istinaden düzenlenenler hariç olmak üzere, sigortalı işe giriş bildirgesi ile genel sağlık sigortası giriş bildirgesinin yasal süresi geçtikten sonra ilgililerce kendiliğinden 30 gün içinde verilmesi ve söz konusu cezaların ilgililerce, yapılacak tebligat tarihini takip eden günden itibaren 15 gün içinde ödenmesi halinde, 102-a/1 bendinde öngörülen ceza dörtte bir oranına karşılık gelen tutar üzerinden uygulanır.	(Asgari ücretin dörtte biri) 5.000,62 TL
102-b	İşyeri bildirgesini yasal süresi içinde vermeyenler, yasal süre içinde verilmekle birlikte Kurumca belirlenen şekle ve usüle uygun vermeyenler veya Kurumca internet, elektronik ya da benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde, anılan ortamda göndermeyenlere aşağıda belirtilen tutarlarda idari para cezası uygulanır.	
102-b/1	Kamu idareleri ile bilanço esasına göre defter tutmak zorunda olanlar	(Asgari ücretin 3 katı) 60.007,50 TL

	için asgari ücretin üç katı tutarında idari para cezası uygulanır.	
102-b/2	Diğer defterleri tutmak zorunda olanlar için asgari ücretin iki katı tutarında idari para cezası uygulanır.	(Asgari ücretin 2 katı) 40.005,00 TL
102-b/3	Defter tutmakla yükümlü olmayanlar için bir aylık asgari ücret tutarında idari para cezası uygulanır.	(Bir aylık asgari ücret) 20.002,50 TL
102 ikinci fıkra	Mahkeme kararına, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelere ya da kamu idarelerinden alınan belgelere istinaden düzenlenenler hariç olmak üzere, iş-yeri bildirgesinin sal süresi geçtikten sonra ilgililerce kendiliğinden 30 gün içinde verilmesi ve söz konusu cezaların ilgililerce, yapılacak tebliğat tarihini takip eden günden itibaren 15 gün içinde ödenmesi halinde, 102-b bendinde öngörülen cezalar aşağıda belirtildiği gibi dörtte bir oranına karşılık gelen tutar üzerinden uygulanır.	
102-b/1	Kamu idareleri ile bilanço esasına göre defter tutmak zorunda olanlar için asgari ücretin üç katının dörtte biri tutarında idari para cezası uygulanır.	(Asgari ücretin üç katının dörtte biri) 15.001,87 TL
102-b/2	Diğer defterleri tutmak zorunda olanlar için asgari ücretin iki katının dörtte biri tutarında idari para cezası uygulanır.	(Asgari ücretin iki katının dörtte biri) 10.001,25 TL

102-b/3 102 ikinci fıkra	Defter tutmakla yükümlü olmayanlar için aylık asgari ücretin dörtte biri tutarında idari para cezası uygulanır.	(Asgari ücretin dörtte biri) 5.000,62 TL
102-c	Asıl veya ek aylık prim ve hizmet belgesini belirlenen süre içinde vermeyenlere, belirlenen süre içerisinde vermekle birlikte Kurumca belirlenen şekilde ve usûlde vermeyenler ya da Kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde anılan ortamda göndermeyenlere her bir fiil için aşağıda belirtilen tutarlarda idari para cezası uygulanır.	
102-c/1	Belgenin asıl olması halinde aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgari ücretin beşte biri tutarında idari para cezası uygulanır.	Belgedeki Sigortalı Başına (Asgari ücretin beşte biri): 4.000,50 TL
		En Fazla (Asgari ücretin 2 katı) 40.005,00 TL
102-c/2	Belgenin ek olması halinde, aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla her bir ek belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgari ücretin sekizde biri tutarında idari para cezası uygulanır.	Belgedeki Sigortalı Başına (Asgari ücretin sekizde biri): 2.500,31 TL
		En Fazla (Asgari ücretin 2 katı): 40.005,00 TL
102-c/3		Belgedeki Sigortalı Başına

	Ek belgenin aylık 30 günden az bildirim nedeniyle Kurumca re'sen düzenlenmesi durumunda, aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla her bir ek belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgari ücretin yarısı tutarında idari para cezası uygulanır.	(Asgari ücretin yarısı): 10.001,25 TL En Fazla (Asgari ücretin 2 katı): 40.005,00 TL
102-c/4	Belgenin; mahkeme kararından, denetim elemanlarının tespitlerinden, bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden, hizmetleri veya kazançları Kuruma bildirilmediği veya eksik bildirildiği anlaşılan sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı tutarında idari para cezası uygulanır.	(Asgari ücretin 2 katı) 40.005,00 TL
102-d	Kurumun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurları veya serbest muhasebeci malî müşavirler ile yeminli malî müşavirlerce düzenlenen raporlara istinaden, Kuruma bildirilmediği tespit edilen eksik işçilik tutarının mal edildiği her bir ay için, aylık asgari ücretin iki katı tutarında idari para cezası uygulanır.	(Asgari ücretin 2 katı) 40.005,00 TL
102-e	İşyeri defter, kayıt ve belgelerini Kurumca yapılan yazılı ihtarla rağmen onbeş gün içinde mücbir sebep olmaksızın ibraz etmeyenlere aşağıda belirtilen tutarlarda idari para cezası uygulanır.	
102-e/1	Bilânço esasına göre defter tutmakla yükümlü olanlar için, aylık asgari	(Asgari ücretin 12 katı)

	ücretin oniki katı tutarında idari para cezası uygulanır.	240.030,00 TL
102-e/2	Diğer defterleri tutmakla yükümlü olanlar için, aylık asgari ücretin altı katı tutarında idari para cezası uygulanır.	(Asgari ücretin 6 katı) 120.015,00 TL
102-e/3	Defter tutmakla yükümlü değil işler, asgari ücretin üç katı tutarında idari para cezası uygulanır.	(Asgari ücretin 3 katı) 60.007,50 TL
102-e/4	Defter ve belgelerin tümünü verilen süre içinde ibraz etmekle birlikte; maddede belirtilen kayıt geçersizliklerinin söz konusu olması halinde, geçersizlik hallerinin gerçekleştiği her bir takvim ayı için, (tutulan defter türüne göre ibraz etmeme nedeniyle uygulanacak olan ve yukarıda belirtilen toplam idari para cezasını geçmemek üzere) aylık asgari ücretin yarısı tutarında idari para cezası uygulanır.	Her bir geçersizlik için (Asgari ücretin yarısı) 10.001,25 TL
102-e/4	İbraz edilen defterler kullanılmaya başlanmadan önce tasdik ettirilmesi zorunlu defterlerden olduğu halde tasdiksiz tutulmuş ise defterler geçersiz sayılır ve aşağıda belirtilen tutarlarda idari para cezası uygulanır.	
102-e/4	Bilanço esasına göre defter tutmakla yükümlü olanlar için, aylık asgari ücretin oniki katı tutarında idari para cezası uygulanır.	(Asgari ücretin 12 katı) 240.030,00 TL
102-e/4	Diğer defterleri tutmakla yükümlü olanlar için, aylık asgari ücretin altı katı tutarında idari para cezası uygulanır.	(Asgari ücretin 6 katı) 120.015,00 TL
102-e/4	Vergi Usûl Kanunu gereğince bilanço esasına göre defter tutulması gerekirken işletme hesabı esasına	(Asgari ücretin 12 katı) 240.030,00 TL

	göre defter tutulmuş ve ibraz edilmiş ise, ibraz edilen işletme defteri geçersiz sayılır ve aylık asgari ücretin oniki katı tutarında idari para cezası uygulanır.	
102-e/5	İbraz edilen aylık ücret tediye bordrosunun, maddede belirtilen unsurlardan herhangi birini ihtiva etmemesi nedeniyle geçersiz sayılması halinde, (tutulan defter türüne göre ibraz etmeme nedeniyle uygulanacak olan ve yukarıda belirtilen toplam idari para cezasını geçmemek üzere) her bir geçersiz ücret tediye bordrosu için aylık asgari ücretin yarısı tutarında idari para cezası uygulanır.	Her bir bordro için (Asgari ücretin yarısı) 10.001,25 TL
102-f	Kamu idareleri, döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar ile bankalar, 85. maddenin uygulanmasıyla ilgili Kurumca istenilecek bilgileri ve belgeleri yazılı olarak en geç bir ay içinde vermemeleri halinde, aylık asgari ücretin iki katı tutarında idari para cezası uygulanır.	(Asgari ücretin 2 katı) 40.005,00 TL
102-g	Kendi adına bağımsız çalışanlarla (4/b) ilgili olarak 8. maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen sigortalılık başlangıç ve kayıtları ile ilgili bildirim yükümlülüklerini, 9. maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen sigortalılığın ve faaliyetin sona ermesi ile ilgili bildirim yükümlülüklerini, 4/c kapsamındaki çalışanlarla (memurlarla) ilgili 47. maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen vazife malullüğü ile ilgili bildirim yükümlülüklerini, 90. maddenin birinci fıkrasında belirtilen ihaleli iş üstlenenlerle ilgili	(Bir aylık asgari ücret) 20.002,50 TL

	bildirim yükümlülüklerini yerine getirmeyen kurum ve kuruluşlar ile tüzel kişilere, aylık asgari ücret tutarında idari para cezası uygulanır.	
102-g	8. maddenin yedinci fıkrasında belirtilen, Kurumca sağlanacak elektronik altyapıdan yararlanmak suretiyle, Kurumca belirlenecek işlemlerde, işlem yaptığı kişilerin sigortalılık bakımından tescilli olup olmadığını kontrol etmek ve sigortasız olduğunu tespit ettiği kişileri, Kuruma bildirmek yükümlülüğünü yerine getirmeyen kamu idareleri ile bankalara sigortalı başına aylık asgari ücretin onda biri tutarında idari para cezası uygulanır.	Sigortalı Başına (Asgari ücretin onda biri) 2.000,25 TL
102-g 102 ikinci fıkra	Mahkeme kararına, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelere ya da kamu idarelerinden alınan belgelere istinaden düzenlenenler hariç olmak üzere, bildirgenin veya belgenin yasal süresi geçtikten sonra ilgililerce kendiliğinden 30 gün içinde verilmesi ve söz konusu cezaların ilgililerce, yapılacak tebligat tarihini takip eden günden itibaren 15 gün içinde ödenmesi halinde, 102-g bendinde öngörülen ve yukarıda belirtilen cezalar dörtte bir oranına karşılık gelen tutar üzerinden uygulanır.	
102-h	11. maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen, şirketlerin nevi değiştir-	(Bir aylık asgari ücret) 20.002,50 TL

	mesi, birleşmesi, diğer bir şirkete katılması, adı şirkete yeni ortak alınması ile ilgili hususlarda bildirim yükümlülüğünü yasal süresi içinde yerine getirmeyen ticaret sicili memurlukları ile aynı maddenin altıncı fıkrasında belirtilen yükümlülüğü yasal süresi içinde yerine getirmeyen kurum ve kuruluşlara yerine getirilmeyen her bir bildirim yükümlülüğü için aylık asgari ücret tutarında idari para cezası uygulanır.	
102-h 102 ikinci fıkra	Mahkeme kararına, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelere ya da kamu idarelerinden alınan belgelere istinaden düzenlenenler hariç olmak üzere, bildirgenin veya belgenin yasal süresi geçtikten sonra ilgililerce kendiliğinden 30 gün içinde verilmesi ve söz konusu cezaların ilgililerce, yapılacak tebligat tarihini takip eden günden itibaren 15 gün içinde ödenmesi halinde, 102-h bendinde öngörülen cezalar dörtte bir oranına karşılık gelen tutar üzerinden uygulanır.	(Asgari ücretin dörtte biri) 5.000,50 TL
102-ı	Kurumun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurlarının; 5510 sayılı Kanunun uygulanmasından doğan inceleme ve soruşturma görevlerini yerine getirmeleri sırasında bunların görevlerini yapmasına engel olan işverenler, sigortalılar, işyeri sahipleri ve bu işle ilgili diğer kişiler hakkında eylemleri başka bir suç	(Asgari ücretin 5 katı) 100.012,50 TL

	oluştursa dahi, asgari ücretin beş katı tutarında idari para cezası uygulanır.	
	Bu kişilerin görevlerini yapmasını engellemek amacıyla cebir ve tehdit kullanan işverenler, sigortalılar, işyeri sahipleri ve bu işle ilgili diğer kişiler fiil daha ağır bir cezayı gerektiren ayrı bir suç teşkil etmediği takdirde Türk Ceza Kanununun 265 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre cezalandırılır. Bu suçu işleyenler hakkında ayrıca asgari ücretin on katı tutarında idari para cezası uygulanır.	(Asgari ücretin 10 katı) 200.025,00 TL
102-i	Kurum tarafından 5510 sayılı Kanunun 100. maddesi kapsamında istenen bilgi ve belgeleri belirlenen süre içinde mücbir sebep olmaksızın vermeyen kamu idareleri, bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulmuş kurum ve kuruluşlar ile diğer gerçek ve tüzel kişiler hakkında, aylık asgari ücretin beş katı tutarında, geç verilmesi halinde ise aylık asgari ücretin iki katı tutarında idari para cezası uygulanır.	Belgenin Hiç Verilmemesi (Asgari ücretin 5 katı): 100.012,50 TL
		Belgenin Geç Verilmesi (Asgari ücretin 2 katı): 40.005,00 TL
102-i	4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki (4/a - işçi) sigortalılara geçici iş göremezlik ödeneği ödemelerinde 100 üncü maddeye istinaden Kurumca işverenlerden istenilen bildirimlerin (istirahatlı olan sigortalının işyerinde çalışmadığına dair bildirim) belirlenen süre içerisinde (sigortalılarca hak edilen istirahat süresini takip eden 5 iş günü içinde) ve elektronik ortamda yapılmaması halinde sigortalı başına aylık	Bildirim Süresi İçinde veya Elektronik Ortamda Yapılmaması (Asgari ücretin onda biri): 2.000,25 TL
		Bildirim Hiç Yapılmaması (Asgari ücretin yarısı):

	asgari ücretin onda biri, hiç yapılması halinde ise sigortalı başına aylık asgari ücretin yarısı tutarında idari para cezası uygulanır.	10.001,25 TL
102-j	9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre sigortalılığı sona erenlere (hizmet akdinin sona ermesi nedeniyle sigortalılığı sona eren 4/a kapsamındaki sigortalıya) ilişkin bildirim ile 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesinde yer alan sandıklara, sandık iştirakçiliğinin başlama veya sona ermesine ilişkin bildirim, süresi içinde ya da Kurumca belirlenen şekle ve usule uygun olarak yapmayanlar veya Kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde anılan ortamda göndermeyenler hakkında, bir takvim ayında işlenen bu fiillerden dolayı tutmakla yükümlü bulunan defter ve belgelerin ibraz edilmemesi nedeniyle verilmesi gereken ceza tutarını aşmamak kaydıyla her bir sigortalı veya sandık iştirakçisi için asgari ücretin onda biri tutarında idari para cezası uygulanır.	Her Bir Sigortalı veya Sandık İştirakçisi İçin (Asgari ücretin onda biri): 2.000,25 TL
102-j 102 ikinci fıkra	Mahkeme kararına, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelere ya da kamu idarelerinden alınan belgelere istinaden düzenlenenler hariç olmak üzere, bildirgenin veya belgenin yasal süresi	

	geçtikten sonra ilgililerce kendiliğinden 30 gün içinde verilmesi ve söz konusu cezaların ilgililerce, yapılacak tebligat tarihini takip eden günden itibaren 15 gün içinde ödenmesi halinde, 102-j bendinde öngörülen ve yukarıda belirtilen cezalar dörtte bir oranına karşılık gelen tutar üzerinden uygulanır.	
102-k	100 üncü maddenin altıncı fıkrasına göre genel sağlık sigortalılarının bakmakla yükümlü oldukları kişilere ait bilgi girişlerini süresinde yapmayanlar ile bakmakla yükümlü olunan kişi olmayanlara ait bilgi girişi yapanlara asgari ücretin yarısı tutarında idari para cezası uygulanır.	(Asgari ücretin yarısı) 10.001,25 TL
102-l	Ticari taksi, dolmuş ve benzeri nitelikteki şehir içi toplu taşıma aracı işyerleri ile 4 üncü maddenin ikinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen ve Kültür ve Turizm Bakanlığınca belirlenecek alanlardaki sigortalıları çalıştıranlar ile çalışanların üye olduğu meslek odası, birlik veya benzeri kuruluşlara, ek 6 ncı maddeye göre yapılması gereken bildirim veya kontrol yükümlülüğünün yerine getirilmemesi halinde, her bir fiil için asgari ücret tutarında idari para cezası uygulanır. 01/03/2011 tarihinden itibaren geçerli.	(Bir aylık asgari ücret) 20.002,50 TL